

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „DIDACTICA. TRADIȚIE, DEZVOLTARE, INOVAȚIE”

**ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE ȘI FORMAREA RELIGIOS-MORALĂ A
ADOLESCENȚILOR PRIN PARTENERIATUL ȘCOALĂ – FAMILIE – BISERICĂ
REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT**

Autor: student-doctorand Ana Fântână
Conducător de doctorat: prof. univ. dr. habil. Dorin-Corneliu Opreș

Cluj-Napoca

2025

Articole publicate

Fântână, A.; Opreș, D. (2025). Students' motivations and options to participate in extracurricular activities organized by the school. *Acta Didactica Napocensia*, 18(1), 35-45, <https://doi.org/10.24193/adn.18.1.4> (ERIH Plus, DOAJ, EBSCO, ERIC).

Fântână, A. (2023). Changes in the moral-religious behavior of adolescents through involvement in extracurricular activities. Results obtained using the interview method. În Scheau, I., Opreș, D., Aleksandrov A. (eds.), *Values, systems, education. Challenges and perspectives* (pp. 119-123). Eikon. (EBSCO, Crossref) <https://doi.org/10.56177/epvl.ch14.2023.en>.

Fântână, A., & Opreș, D. (2022). Changes in the relationship of high school students with self and others, through involvement in extracurricular educational activities. In Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). *ICERI2022. Proceedings of the 15th Annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 4789-4794). (Crossref) <https://doi.org/10.21125/iceri.2022.1157>.

Opreș, D., Opreș, M., & Fântână, A. (2022). Moral values and the quantitative dimension of the friendship relationship between adolescents. In Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). *ICERI2022. Proceedings of the 15th Annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 4853-4858). (BDI Crossref) <https://doi.org/10.21125/iceri.2022.1169>.

Fântână, A. (2022). Involvement of teachers in carrying out extracurricular activities with young people. Questionnaire-based research. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family. Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 217-222). Eikon. (EBSCO, Crossref) <https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1080970>.

Fântână, A., Nicola, A. N. (2021). Involvement of parents in supporting extracurricular educational activities with young people. In Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). *ICERI2021. 14th annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 3300-3305). (Crossref) <https://doi.org/10.21125/iceri.2021.0812>.

Fântână, A. (2021). The involvement of adolescents in carrying out extracurricular activities. Research based on questionnaire. În Opreș, D., Scheau, I., Moșin, O. (eds.), *Education, Society, Family. Interdisciplinary Perspectives and Analyses, the International Conference "Education in the Perspective of Values" the 13th edition* (pp. 184-185). Eikon. (EBSCO, Crossref) <https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1007599>.

Fântână, A. (2020). The moral-religious development of adolescents in extracurricular contexts. În O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor*, Tom XVII (pp. 109-114). Eikon.

Cuprinsul tezei

Cuprins	V
Rezumat	1
CAPITOLUL I EDUCAȚIA MORALĂ ȘI EDUCAȚIA RELIGIOASĂ ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI CONTEMPORANE – CONVERGENȚE FORMATIVE	2
I.1. Educația morală, calea modelării morale	2
I.1.1 Repere descriptive în conturarea educației morale	2
1.1.1.1 Conștiința morală – reperul interior al discernământului moral	4
1.1.1.2 Conduita morală – reflecția principiilor în comportament	5
I.1.2 Parcursul istoric al educației morale – repere și direcții formative	7
I.1.3 Factori esențiali ai educației morale – contexte și influențe	10
I.1.3.1 Impactul familiei în conturarea caracterului moral	11
I.1.3.2 Biserica și școala – factori determinanți ai formării în spațiul valorilor	12
I.1.3.3 Mass-media, actor în modelarea morală	13
I.1.4 Direcții în realizarea educației morale în contextul educativ actual	14
I.2. Integrarea valorilor religioase în educație	16
I.2.1 Explorarea fundamentelor educației religioase	16
I.2.2 Dimensiunea istorică a educației religioase	18
I.2.3 Factori fundamentali în realizarea educației religioase	20
I.2.3.1 Familia, prim cadru de formare religioasă	21
I.2.3.2 Biserica, factor esențial în dezvoltarea religioasă	21
I.2.3.3 Școala și formarea identității religioase	23
I.2.4 Perspective pedagogice și instituționale privind realizarea educației religioase	25
I.2.4.1 Formarea religioasă în diferite etape de dezvoltare	25
I.2.4.2 Dimensiuni ale formării religioase în mediul școlar și extrașcolar	27
I.3. Educația morală și educația religioasă – perspective de dialog	30
I.4. Sinergia factorilor determinanți ai educației morale și ai educației religioase, în contextul actual	31
CAPITOLUL II EDUCAȚIA NONFORMALĂ ȘI EDUCAȚIA INFORMALĂ ȘI ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE REALIZATE PRIN PARTENERIATELE ȘCOALĂ – FAMILIE – BISERICĂ	34
II. 1 Dincolo de limitele învățământului structurat - sinergia dintre educația formală, nonformală și informală	34
II.1.1 O perspectivă descriptivă asupra celor trei forme ale educației	34
II.1.1.1 Educația formală – temelie și reper al dezvoltării intelectuale și sociale	34
II.1.1.2 Educația nonformală – spațiu al descoperirii și al dezvoltării personale	35
II.1.1.3 Educația informală – învățarea continuă prin experiențele cotidiene	38
II.1.2 Convergența căilor educaționale - interdependența dintre educația formală, nonformală și informală	39
II. 2 Dimensiuni ale învățării – activitățile extracurriculare și extrașcolare în cadrul educației nonformale și informale	40
II.2.1 Delimitări conceptuale privind activitățile extracurriculare și extrașcolare	40
II.2.2 Impactul educațional al activităților extracurriculare și extrașcolare	41
II. 3 Colaborare în învățare - parteneriatele educaționale și formarea prin activități extrașcolare, în contextul actual	44

II.3.1 Dimensiuni ale parteneriatelor educaționale – abordare descriptivă	44
II.3.2 Diversitatea parteneriatelor educaționale, în contextul instituțional actual	45
II.3.2.1 Colaborarea dintre școală și comunitate – premisă pentru formarea în contexte educaționale și sociale	45
II.3.2.2 Cooperarea dintre școală și familie – cheia pentru consolidarea unui educații armonioase	46
II.3.2.3 Dialogul între școală și Biserică – o alianță pentru formarea moral-religioasă	48
II.3.2.4 Confluența educațională dintre școală, familie, comunitate și Biserică – suport constant al demersurilor formative complexe	49
II. 4 Modele de bune practici în realizarea de activități extrașcolare derulate prin parteneriate	52
CAPITOLUL III FORMAREA MORAL-RELIGIOASĂ A ADOLESCENȚILOR ÎN CONTEXTE FORMALE ȘI NONFORMALE – PERSPECTIVE ACTUALE	60
III.1 Perspectiva contemporană asupra impactului educației morale și religioase în modelarea traseului formativ al adolescenților	60
III.1.1. Ora de religie – factor determinant în conturarea valorilor morale și religioase ale elevilor	60
III.1.2. Dimensiunile educației religioase și susținerea dezvoltării echilibrate a adolescenților	63
III.2 Abordări contemporane ale impactului activităților extracurriculare și extrașcolare asupra evoluției adolescenților	67
III.2.1. Conturarea caracterului religios-moral – rolul activităților extracurriculare și extrașcolare	67
III.2.2 Activitățile extracurriculare și extrașcolare și susținerea parcursului academic al adolescenților	69
III.2.3 Dinamica relațiilor sociale dintre adolescenți și activitățile extracurriculare și extrașcolare	74
CAPITOLUL IV CERCETAREA PEDAGOGICĂ PRIVIND IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ASUPRA FORMĂRII ȘI DEZVOLTĂRII DE COMPORTAMENTE RELIGIOS-MORALE LA ADOLESCENȚI	87
IV.1. Introducere	87
IV.2. Designul cercetării	87
IV.2.1. Scopul și obiectivele generale ale cercetării întreprinse	87
IV.2.2 Prezentarea metodelor și a instrumentelor de cercetare	88
IV.2.2.1. Metoda experimentului	89
IV.2.2.2. Metoda anchetei pe bază de chestionar	90
IV.2.2.3. Metoda testelor	93
IV.2.2.4. Metode de analiză și interpretare a datelor cercetării	94
IV.2.2.5. Metode sociometrice și analiza grupului	94
IV.2.2.6. Metoda observației	94
IV.2.2.7. Metoda studiului de caz	95
IV.2.2.8. Metoda interviului	96
IV.2.3. Prezentarea eșantionului de subiecți	96
IV.2.3.1. Eșantioanele de subiecți participanți la interviuri	96
IV.2.3.1.1. Eșantionul format din organizatori și responsabili ai cultelor pentru activitățile extrașcolare	96

IV.2.3.1.2. Eșantionul format din foști elevi, participanți la activități extrașcolare	97
IV.2.3.2. Eșantioanele de subiecți participanți la ancheta pe bază de chestionar	98
IV.2.3.2.1. Eșantionul de elevi	98
IV.2.3.2.2. Eșantionul de profesori	98
IV.2.3.2.3. Eșantionul de părinți	99
IV.2.3.3. Eșantionul de subiecți participanți la experimentul psihopedagogic	99
IV. 2.4 Structurarea pe studii a cercetării	100
IV.3. Studiu preliminar. Specificul activităților extrașcolare: tipul, frecvența, avantaje, dezavantaje, limite, parteneriate, din perspectiva organizatorilor și a responsabililor de culte și a foștilor elevi, în calitate de participanți la activități extrașcolare	102
IV.3.1. Introducere	102
IV.3.2. Designul cercetării	106
IV.3.2.1 Obiective și întrebări de cercetare	106
IV.3.2.2 Metode și instrumente de cercetare	107
IV.3.2.3 Participanți la cercetare	107
IV.3.3. Rezultate	108
IV.3.3.1. Rezultatele studiului preliminar, din perspectiva organizatorilor și a responsabililor de culte pentru activități extrașcolare	108
IV.3.3.1.1 Tipul, frecvența și scopul activităților cu tinerii, din perspectiva organizatorilor responsabili de culte	108
IV.3.3.1.2 Relația nevoi – alegerea activităților	110
IV.3.3.1.3 Efectele activităților cu tinerii în viața lor, din perspectiva organizatorilor și responsabililor din cadrul cultelor religioase	112
IV.3.3.1.4 Locul/ situația reală a parteneriatului în desfășurarea activităților extrașcolare	113
IV.3.3.1.5 Dificultăți întâmpinate în organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare	115
IV.3.3.2. Rezultatele studiului, din perspectiva foștilor elevi, în calitate de foști participanți la activități extrașcolare	117
IV.3.3.2.1 Tipul activităților extrașcolare și rolul organizatorului	117
IV.3.3.2.2 Modificările din viața personală conștientizate de tineri, în urma participării la activități extrașcolare	118
IV.3.3.2.3 Propuneri de activități cu tinerii	120
IV.3.3.2.4 Efectele activităților extrașcolare propuse	121
IV.3.4. Concluzii	122
IV.4. Studiul I. Factori care contribuie la educația religioasă realizată în contexte școlare și extrașcolare, din perspectiva elevilor, profesorilor și părinților	124
IV.4.1. Introducere	124
IV.4.1.1. Implicarea familiei în educația religioasă a copilului	125
IV.4.1.2. Implicarea școlii în educația religioasă	127
IV.4.1.3. Implicarea Bisericii în educația religioasă	128
IV.4.2. Designul cercetării	130
IV.4.2.1. Întrebări de cercetare	130
IV.4.2.2. Metode și instrumente de cercetare	130
IV.4.2.3 Participanți la cercetare	131
IV.4.3. Rezultate	132

IV.4.3.1. Susținerea de către principalii factori educativi a educației religioase a elevilor	132
IV.4.3.1.1. Analize statistice pentru identificarea principalilor factori educativi în realizarea educației religioase	133
IV.4.3.1.2. Analize statistice comparative elevi-profesori-părinți, pentru influența familiei, școlii și Bisericii în realizarea educației religioase a elevilor	137
IV.4.3.2. Implicarea Bisericii în educația religioasă a elevilor	140
IV.4.3.2.1. Analize statistice pentru identificarea diferențelor dintre formele de realizare a educației religioase de către Biserică	140
IV.4.3.2.2. Analize statistice comparative elevi-profesori-părinți, pentru rezultatele privind metodele/ formele de realizare a educației religioase de către Biserică	147
IV.4.3.3. Influențe ale familiei în educația religioasă a elevilor	150
IV.4.3.3.1. Analize statistice pentru identificarea diferențelor dintre opiniile privind metodele/ formele de realizare a educației religioase realizate de către familie	151
IV.4.3.3.2. Analize statistice comparative elevi-profesori-părinți, pentru rezultatele privind metodele/ formele de realizare a educației religioase de către familie	158
IV.4.3.4. Implicarea școlii în realizarea educației religioase a elevilor	161
IV.4.3.4.1. Analize statistice pentru identificarea diferențelor dintre metodele/ formele de realizare a educației religioase de către școală	162
IV.4.3.4.2. Analize statistice comparative elevi-profesori-părinți, pentru rezultatele privind metodele/ formele de realizare a educației religioase de către școală	168
IV.4.3.5. Răspunsul activităților extrașcolare la problemele/ așteptările comunității în plan moral, familial, spiritual, educațional și social	171
IV.4.3.5.1. Analize statistice pentru identificarea diferențelor privind răspunsul oferit de activitățile extrașcolare la problemele/ așteptările comunității	172
IV.4.3.5.2. Analize statistice comparative elevi-profesori-părinți, pentru rezultatele privind răspunsul activităților extrașcolare la problemele/ așteptările comunității în plan moral, familial, spiritual, educațional și social	176
IV.4.4. Concluzii	179
IV.5. Studiul II: opinia elevilor, profesorilor și părinților privind motivația, scopul, tipurile, frecvența activităților extrașcolare și persoanele implicate	182
IV.5.1. Introducere	182
IV.5.2. Designul cercetării	184
IV.5.2.1. Obiective și întrebări de cercetare	184
IV.5.2.2. Metodologia cercetării	185
IV.5.2.3. Participanții la cercetare	186
IV.5.3. Rezultate	187
IV.5.3.1. Motivații ale organizării și participării la activități extrașcolare	187
IV.5.3.1.1. Motivații ale profesorilor pentru organizarea de activități extrașcolare	188
IV.5.3.1.2. Motivații pentru participarea la activități extrașcolare, selectate de elevi	191
IV.5.3.1.3. Motivații pentru organizarea și participarea la activități extrașcolare. Analize comparative profesori-elevi	193
IV.5.3.2. Finalități urmărite de profesori în organizarea de activități extrașcolare	195

IV.5.3.3. Tipuri de activități extrașcolare în oferta școlii și disponibilitatea elevilor de a participa la acestea	198
IV.5.3.3.1. Activități extrașcolare organizate de către profesori	198
IV.5.3.3.2. Analiză comparativă privind activitățile extrașcolare organizate de școală și cele la care au participat elevii, din perspectiva elevilor	200
IV.5.3.3.3. Analiză comparativă privind activitățile extrașcolare organizate de școală și cele la care au participat copiii, din perspectiva părinților	202
IV.5.3.4. Profilul profesorilor care organizează în mod frecvent activități extrașcolare	203
IV.5.3.5. Frecvența organizării de activități extrașcolare și a participării la acestea	207
IV.5.3.5.1. Analiză comparativă privind frecvența activităților extrașcolare organizate de școală și cele la care au participat elevii, din perspectiva elevilor	208
IV.5.3.5.2. Analize comparative elevi-părinți, privind frecvența activităților extrașcolare la care au participat elevii	210
IV.5.3.6. Persoane implicate în organizarea activităților extrașcolare	212
IV.5.3.6.1. Persoane-suport pentru profesori, în organizarea activităților extrașcolare, din perspectiva profesorilor	212
IV.5.3.6.2. Persoane-suport pentru profesori, în organizarea activităților extrașcolare, în opinia elevilor	214
IV.5.3.6.3. Părinții, susținători ai profesorilor în organizarea activităților extrașcolare	217
IV.5.3.6.4. Analize comparative elevi-profesori-părinți privind persoanele implicate în organizarea activităților extrașcolare	220
IV.5.4. Concluzii	221
IV.6. Studiul III: Activitățile extrașcolare organizate în parteneriatul școală – Biserică, contexte de cunoaștere și de promovare a valorilor civice și moral-religioase	223
IV.6.1. Introducere	223
IV.6.2. Designul cercetării	227
IV.6.2.1. Obiective și întrebări de cercetare	227
IV.6.2.2. Metodologia cercetării	227
IV.6.2.3. Participanții la cercetare	228
IV.6.3. Rezultate	229
IV.6.3.1. Finalități ale activităților extrașcolare organizate prin colaborarea școlii cu Biserica, din perspectiva elevilor, profesorilor și părinților	229
IV.6.3.1.1. Finalități ale activităților extrașcolare pentru fiecare aspect vizat, din perspectiva elevilor, profesorilor și părinților	230
IV.6.3.1.2. Analize statistice în funcție de diferite variabile pentru finalitățile cu media cea mai mare, din perspectiva elevilor, profesorilor și părinților	238
IV.6.3.1.3. Analize statistice comparative elevi-profesori-părinți, pentru finalitățile activităților extrașcolare în colaborare cu Biserica, pe aspectele vizate	240
IV.6.3.2. Valori civice și moral-religioase vizate de activitățile extrașcolare realizate în colaborare cu Biserica	242
IV.6.3.2.1. Analize statistice pentru valorile vizate de activitățile extrașcolare	243
IV.6.3.2.2. Analize statistice comparative elevi-profesori pentru valorile vizate de activitățile extrașcolare	245
IV.6.3.3. Tipuri de activități extrașcolare organizate în colaborare cu Biserica	248

IV.6.3.3.1. Analize pe bază de frecvențe pentru tipurile de activități extrașcolare organizate prin colaborare cu Biserica	248
IV.6.3.3.2. Analize comparative pentru activitățile comune, cu finalități din domeniul religios și moral-civic	251
IV.6.3.4. Propuneri de activități extrașcolare organizate prin colaborarea cu Biserica	253
IV.6.3.4.1. Analize pe bază de frecvențe pentru propunerile de activități extrașcolare organizate prin colaborarea cu Biserica	254
IV.6.3.4.2. Analize comparative pentru propunerile de activități extrașcolare, pe diferite aspecte	257
IV.6.4. Concluzii	259
IV.7. Studiul IV: Efectele în plan cognitiv și în relațional ale implicării adolescenților în activități extrașcolare cu conținut religios-moral	262
IV.7.1. Introducere	262
IV.7.2. Designul cercetării	265
IV.7.2.1. Coordonatele cercetării	265
IV.7.2.2. Scopul și obiectivele studiului	265
IV.7.2.3. Ipotezele cercetării și variabilele implicate	266
IV.7.2.4. Perioada și locul desfășurării cercetării	267
IV.7.2.5. Selectarea eșantionului de subiecți	267
IV.7.2.6. Selectarea eșantionului de conținut	268
IV.7.2.7. Metode și instrumente de culegere a datelor cercetării	268
IV.7.3. Descrierea cercetării de tip experimental întreprinse	270
IV.7.3.1. Etapa preexperimentală	270
IV.7.3.2. Prezentarea intervenției formative	270
IV.7.3.3. Etapa postexperimentală	276
IV.7.3.4. Etapa testării la distanță	276
IV.7.4 Rezultate	276
IV.7.4.1 Date obținute prin metoda testelor	276
IV.7.4.2 Date obținute prin metoda interviului	285
IV.7.4.3 Date obținute prin metode sociometrice	310
IV.7.4.4 Date obținute prin observare directă	322
IV.7.4.5 Date obținute prin studiul de caz	327
IV.7.5 Concluzii	334
Capitolul V. CONCLUZII GENERALE ȘI DISCUȚII	338
V.1 Concluziile fundamentării teoretice	338
V.2 Concluzii formulate pe baza opiniilor supuse cercetării a responsabililor culte cu activitatea cu tinerii, a foștilor elevi, a elevilor, a părinților și a profesorilor	340
V.3 Concluziile demersului de tip experimental	343
V.4 Limite și direcții viitoare	346
Referințe	348
Anexa 1 GHID DE INTERVIU – RESPONSABILII CULTE ACTIVITĂȚI CU TINERII (10 persoane)	383
Anexa 2 GHID DE INTERVIU - FOȘTI ELEVI	384
Anexa 3 CHESTIONAR - pentru cadre didactice	385
Anexa 4 CHESTIONAR - pentru părinți	390
Anexa 5 CHESTIONAR - pentru elevi	395

Anexa 6 Program Tabără CETEA 2022	400
Anexa 7 Timp, încotro mergi?	403
Anexa 8 GHID DE INTERVIU	404
Anexa 9 PRETEST	405
ANEXA 10 GRILĂ DE OBSERVARE	411

INTRODUCERE

Lucrarea de față abordează o temă insuficient cercetată în țara noastră: impactul activităților extrașcolare desfășurate în cadrul parteneriatului școală–familie–Biserică asupra dezvoltării armonioase a adolescenților, cu accent pe dimensiunea religios-morală a formării acestora. Dezvoltarea holistică și armonioasă a adolescenților se realizează nu doar în cadrul instituționalizat, ci și prin latura nonformală a educației, prin activități extrașcolare. Școala, prin intermediul profesorilor, încheie parteneriate cu diverse instituții preocupate de educație, plecând de la ideea că o societate bine dezvoltată și funcțională are nevoie de cetățeni responsabili, capabili să facă față schimbărilor din societate, dar care să fie și implicați activ în viața comunității. Prin activitățile extrașcolare și extracurriculare se urmărește îmbunătățirea capacității de adaptare a elevilor la viața comunității, creșterea gradului de autonomie personală și socială, dezvoltarea unui comportament social adecvat și formarea din punct de vedere religios-moral. Totodată, activitățile extrașcolare sunt un mediu favorabil pentru cultivarea valorilor religioase și morale, dar și pentru dezvoltarea unor comportamente specifice (Sadykova et al., 2018).

Astfel, teza de doctorat cu titlul „Activitățile extrașcolare și formarea religios-morală prin parteneriatul școală – familie - Biserică se înscrie pe această direcție, având ca scop explorarea unor aspecte la nivel teoretic și practic legate de impactul activităților extrașcolare asupra dezvoltării religios-morale a adolescenților.

FUNDAMENTAREA TEORETICĂ

Lucrarea este structurată în cinci capitole distincte, dintre care primele trei sunt dedicate fundamentării teoretice a temei de cercetare, oferind astfel un suport științific solid pentru demersul investigativ ce urmează. **Primul capitol** oferă o prezentare descriptivă a educației morale și religioase, analizând factorii determinanți implicați, modalitățile de realizare ale acestor dimensiuni educaționale, precum și punctele de convergență și divergență în abordarea lor. Termenii „educație morală” și „educația religioasă” sunt prezentați în raport cu finalitățile urmărite, cu factorii educativi implicați în realizarea lor și cu obiectivele educației. Totodată, sunt detaliate modalitățile de realizare a fiecărei laturi a educației, ca proces holistic și permanent. De importanță majoră este și explicarea raportului de

complementaritate dintre educația morală și educația religioasă, prin evidențierea locului ocupat de cele două dimensiuni în formarea armonioasă și integrală a adolescentului. Pentru a evidenția importanța celor două dimensiuni ale educației, morală și religioasă, au fost studiate perspectivele oferite de pedagogi de-a lungul timpului. Din cele analizate reiese că dezvoltarea conștiinței și a conduitei morale este una din preocupările actuale ale educației, că fiecare factor educativ are propriul aport care trebuie să completeze influența celorlalți factori în vederea atingerii idealului educațional: formarea unui tânăr responsabil, autonom, creativ și echilibrat prin cultivarea empatiei, responsabilității și a respectului față de valorile morale și sociale. De asemenea, din educația integrală a unei persoane nu poate lipsi dimensiunea religioasă, întrucât cu ajutorul ei se definește imaginea de sine, concepția despre lume și viață. Și educația religioasă e condiționată de colaborarea factorilor educativi – familie, școală, biserică, astfel că această dimensiune susține educația morală, oferindu-i sens spiritual și o conștientizare profundă (Croitoru & Munteanu, 2014; Steć & Kulik, 2021).

Aceste două componente educaționale sunt considerate fundamente esențiale ale unei formări integrale, aflate într-un raport de complementaritate și interdependență:

- **Educația morală** urmărește formarea conștiinței și a conduitei etice, sprijinind individul în înțelegerea valorilor și normelor morale, în luarea deciziilor corecte și asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni. Ea contribuie la dezvoltarea autocunoașterii, adaptarea la cerințele sociale și promovarea solidarității.
- **Educația religioasă** depășește dimensiunea informativă, vizând dezvoltarea atitudinilor, convingerilor și comportamentelor conforme credinței. Aceasta susține formarea unui sistem propriu de valori și credințe, promovând respectul, înțelegerea și iubirea față de semenii. Obiectivele sale includ dimensiuni formative, informative și educative, având ca finalitate desăvârșirea sufletească și realizarea comuniunii cu Dumnezeu și cu ceilalți oameni.

Legătura dintre educația morală și religioasă se exprimă prin următoarele aspecte:

- ✚ Educația religioasă reprezintă o etapă superioară a educației morale, integrând valorile religioase în comportamentul social.
- ✚ Ea oferă acțiunii morale o motivație intrinsecă și o ancorare spirituală profundă.
- ✚ Ambele tipuri de educație se bazează pe modele cognitive, afective, motivaționale și comportamentale care contribuie la formarea treptată a personalității.

Principalii agenți ai educației moral-religioase

Familia – primul și cel mai important factor educațional, oferind un mediu propice dezvoltării morale și religioase. În familie se formează primele deprinderi comportamentale și se

conturează practicile religioase. Calitatea relațiilor familiale influențează aspirațiile și capacitatea de relaționare a copilului.

Școala – continuă educația începută în familie, oferind un cadru formal pentru dezvoltarea dimensiunilor morală și religioasă. **Ora de religie**, în contextul românesc, unde este disciplină obligatorie pentru școli, dar opțională pentru elevi, are un rol formativ esențial. Ea contribuie la dezvoltarea credinței, a comportamentelor prosoziale, a inteligenței emoționale și spirituale, precum și la diminuarea prejudecăților.

Biserica – completează acțiunea educațională a familiei și școlii, consolidând sentimentul apartenenței la comunitatea religioasă și susținând procesul de desăvârșire morală și spirituală. Prin promovarea valorilor religioase și a implicării sociale, Biserica oferă modele de iubire, libertate și solidaritate.

Mass-media – reprezintă un factor educațional influent în viața tinerilor, având impact asupra formării morale și civice. În acest context, este esențială dezvoltarea discernământului critic în selectarea și interpretarea informațiilor.

Capitolul al doilea abordează rolul activităților extrașcolare desfășurate prin intermediul diferitelor tipuri de parteneriate educaționale, ca forme complementare ale procesului de învățare. Dezvoltarea integrală a adolescentului presupune articularea armonioasă a celor trei forme de educație – formală, nonformală și informală –, fiecare având propriile caracteristici și contribuții specifice. În acest context, școala conștientizează necesitatea colaborării cu celelalte forme de educație, pentru a-și îndeplini misiunea formativă. Calitatea educației este influențată direct de cooperarea dintre factorii educativi, realizată prin organizarea de activități extrașcolare și extracurriculare în cadrul parteneriatelor educaționale, care vin în sprijinul procesului formal de învățare (Bodrug-Lungu, 2020; Lazăr, Peun & Mierlea, 2019; Storsve, 2024).

Întrucât termenii *activități extracurriculare* și *activități extrașcolare* sunt adesea utilizați ca sinonimi, se impune o clarificare conceptuală, având ca reper contribuțiile teoretice ale lui Bocoș, Țîra și ale altor autori. Astfel, activitățile extracurriculare includ acele acțiuni (artistice, sportive, culturale etc.) organizate fie în cadrul instituției școlare, fie în afara ei, care au un caracter complementar față de curriculumul școlar – atât în raport cu partea obligatorie, cât și cu cea opțională. Aceste activități sunt planificate și coordonate de cadre didactice, având scopul de a întregi sau extinde procesul educațional prin integrarea educației nonformale alături de cea formală.

În schimb, activitățile extrașcolare reprezintă activități extracurriculare ce sunt realizate în afara unității școlare, de către alte instituții, cu sau fără sprijinul școlii. Ele se

adreasează grupurilor de elevi provenind din una sau mai multe unități școlare. Prin caracterul lor atractiv, aceste activități stimulează implicarea activă a elevilor, diversifică și dezvoltă competențele practice, promovează abordarea integrată a învățării, contribuie la dezvoltarea stimei de sine, a autoeficacității și a unei atitudini pozitive față de educație și viață (Bocoș, 2016a).

Având în vedere complexitatea obiectivelor educației contemporane, este necesară o îmbinare eficientă a activităților curriculare cu cele extracurriculare și extrașcolare. În acest context, parteneriatele educaționale devin instrumente esențiale în obținerea unor rezultate școlare superioare și a unei formări echilibrate a tinerilor, astfel încât aceștia să reușească atât în plan academic, cât și în viața personală și socială.

Într-o societate marcată de schimbări continue, parteneriatele educaționale reprezintă o responsabilitate comună a tuturor actorilor implicați în educație, fundamentată pe valori și atitudini pozitive, care presupune colaborare, comunicare eficientă și acțiune coordonată.

Tipuri de parteneriate educaționale:

- **Parteneriatul școală–comunitate** presupune colaborarea cu autoritățile locale, agenții economici, mass-media și instituțiile culturale. Acest tip de parteneriat facilitează valorificarea resurselor locale și implicarea elevilor în rezolvarea unor probleme reale ale comunității.

- **Parteneriatul școală–familie** vizează crearea unei relații de cooperare strânsă în vederea sprijinirii evoluției școlare a elevilor. O astfel de colaborare contribuie la consolidarea relației dintre părinți și copii, precum și la o mai bună înțelegere a procesului educațional formal.

- **Parteneriatul școală–biserică** are ca scop modelarea conștiinței și comportamentului elevilor în spiritul valorilor moral-religioase creștine. Biserica oferă repere etice și spirituale valoroase, contribuind la formarea unei viziuni coerente despre lume și viață.

- **Confluența educațională (școală–familie–comunitate–biserică)** constituie o formă complexă de parteneriat, care urmărește eficientizarea activității instituțiilor educaționale, sprijinirea cadrelor didactice și asigurarea bunăstării elevilor. Prin conjugarea influențelor educative pozitive, această formă de parteneriat favorizează dezvoltarea integrală a tinerilor.

Exemple de bună practică în cadrul parteneriatelor educaționale:

- **Programul național „Școala Altfel”**, inițiat de Ministerul Educației, urmărește dezvoltarea competențelor de învățare și socio-emoționale prin activități nonformale care stimulează creativitatea, cooperarea și abilitățile sociale. Acest program presupune

parteneriate extinse și a demonstrat un impact pozitiv în consolidarea relației elev–profesor și în creșterea motivației pentru învățare.

- **Federația Young Men’s Christian Associations (YMCA România)** promovează parteneriate între școală, familie, comunitate și alte instituții, având ca obiective promovarea valorilor, a unui stil de viață sănătos și a unui mediu educațional sigur. Tabăra internațională *HarmonY* este un exemplu elocvent de activitate ce contribuie la dezvoltarea fizică, mentală și spirituală a tinerilor.

- **Fundația „Noi Orizonturi”** susține educația prin programe adresate elevilor, familiilor și cadrelor didactice. Proiecte precum *Clubul IMPACT* promovează învățarea prin implicare civică, antreprenoriat și protecția mediului, dezvoltând caracterul și abilitățile de viață ale elevilor. De asemenea, fundația implementează activități de tip *service learning* (voluntariat educativ) și proiecte dedicate părinților, cum ar fi *Inimi deschise*.

- **Proiectul „Hristos împărtășit copiilor”**, realizat în parteneriat cu *World Vision România* și *Patriarhia Română*, completează educația religioasă școlară, promovând valorile creștine în rândul tinerilor printr-o abordare practică și accesibilă.

- **Organizația Națională „Cercetașii României” (ONCR)** contribuie la educația holistică a tinerilor prin activități practice și experiențiale. Proiecte precum *Pregătit pentru viață!* promovează învățarea în natură, implicarea civică și asumarea unui set de valori morale, civice și religioase, având un impact semnificativ asupra dezvoltării integrale a elevilor.

Cel de-al treilea capitol este dedicat analizării tendințelor actuale din cercetarea pedagogică referitoare la impactul educației morale și religioase asupra formării elevilor. De asemenea, sunt evidențiate influențele activităților extracurriculare și extrașcolare asupra evoluției școlare, formării religios-morale și dezvoltării sociale a adolescenților.

În încadrarea temei cercetării în contextul actual, a fost necesară analiza direcțiilor contemporane de cercetare în domeniul educației morale, al educației religioase și al activităților educative complementare. Rezultatele studiilor de specialitate evidențiază rolul semnificativ al acestor componente în modelarea parcursului formativ al adolescenților, cu efecte notabile la nivel cognitiv, relațional, social și religios (Bogan et al., 2019; Eccles et al., 2003; Youniss et al., 1999).

Pentru delimitarea clară a poziției temei în câmpul cercetării educaționale, a fost realizată o raportare la literatura de specialitate, care indică faptul că formarea integrală a elevilor este condiționată nu doar de procesul educațional formal, ci și de participarea activă la activități extrașcolare și de dezvoltarea dimensiunii religios-morale. Concluziile acestor

cercetări subliniază că educația morală și religioasă nu pot fi ignorate, fiind tot mai des abordate în lucrări științifice care analizează influențele activităților extrașcolare asupra vieții spirituale și morale a elevilor.

Dimensiunile morală și religioasă ale educației sunt esențiale în formarea adolescenților și impun aprofundări suplimentare, inclusiv în spațiul educațional românesc. Într-un context marcat de accentul tot mai mare pus pe dezvoltarea integrală, aspectele religios-morale capătă o relevanță aparte, având în vedere că activitățile extrașcolare oferă oportunități valoroase de formare complementară (Sadykova et al., 2018).

Aceste activități, alături de educația formală și informală, contribuie la formarea completă a tinerilor:

- **Activitățile extracurriculare** sunt organizate în cadrul instituțiilor de învățământ sau în afara acestora, având un caracter complementar față de curriculumul școlar. Coordonate de cadrele didactice, acestea sunt facultative, interdisciplinare și dinamice, stimulând motivația și gestionarea eficientă a timpului liber.

- **Activitățile extrașcolare** sunt considerate acele activități extracurriculare ce sunt inițiate de alte instituții sau organizații, cu sau fără sprijinul școlii, în afara spațiului instituțional. Ele atrag elevii prin caracterul lor atractiv și interactiv, contribuind la implicarea activă, la dezvoltarea abilităților practice și la consolidarea stimei de sine.

Impactul activităților extracurriculare și extrașcolare este multiplu și profund:

- **Formarea caracterului religios-moral:** Aceste activități au o contribuție semnificativă în consolidarea dimensiunii spirituale și morale a elevilor, prin promovarea valorilor fundamentale precum responsabilitatea, onestitatea, empatia și solidaritatea. Participarea la voluntariat sau la grupuri religioase (ex. cercetași) este corelată pozitiv cu dezvoltarea morală și civică.

- **Parcursul academic:** Activitățile educaționale complementare pot influența pozitiv performanțele școlare, reduc riscul de eșec școlar și contribuie la diminuarea fenomenului abandonului. Studiile arată că implicarea în astfel de activități este asociată cu aspirații educaționale înalte, însă un timp excesiv alocat acestora (peste 10 ore/săptămână) poate afecta negativ rezultatele la anumite discipline.

- **Relațiile sociale:** Activitățile extrașcolare sprijină dezvoltarea relațiilor interpersonale, participarea activă la viața comunității și sentimentul de apartenență. De asemenea, ele constituie un factor protector împotriva riscului de izolare socială sau depresie, mai ales în rândul elevilor din medii vulnerabile. Se dezvoltă astfel competențe sociale esențiale: lucrul în echipă, comunicarea eficientă și leadershipul.

- **Prevenirea comportamentelor de risc:** Adolescenții implicați în activități educative nonformale sunt mai puțin predispuși la comportamente riscante precum consumul de alcool sau substanțe interzise. În timp ce implicarea în activități prosoziale (voluntariat, grupuri religioase) are efecte protectoare, participarea la sporturi de echipă este uneori asociată cu o creștere a consumului de alcool, aspect ce necesită monitorizare atentă.
- **Dezvoltarea personală și orientarea vocațională:** Aceste activități oferă ocazia descoperirii și cultivării intereselor și aptitudinilor personale, sprijinind definirea identității profesionale și dezvoltarea rezilienței în carieră.
- **Motivație și bunăstare:** Participarea la activități extrașcolare stimulează motivația intrinsecă, sentimentul de autoeficacitate și contribuie la starea generală de bine. Adolescenții sunt motivați de plăcerea participării, de dorința de autodepășire și de sentimentul de realizare personală.

În concluzie, educația morală și religioasă, alături de activitățile extracurriculare și extrașcolare, realizate prin parteneriate solide și bine structurate, sunt esențiale pentru a forma tineri responsabili, autonomi și bine echilibrați, capabili să se integreze pozitiv în societate și să contribuie la bunăstarea acesteia.

DEMERSUL DE TIP INVESTIGATIV

În capitolul al patrulea este prezentată cercetarea psihopedagogică, începând cu descrierea designului cercetării, urmată de o detaliere a celor cinci studii realizate. Este un demers amplu, întrucât analizează problema de cercetare din mai multe perspective: elevi, părinți, profesori și persoane responsabile cu activitățile de tineret din cadrul cultelor. Aprofundarea specificului și efectelor activităților extrașcolare asupra dezvoltării în plan cognitiv, relațional și social a adolescenților a contribuit la formularea întrebărilor și a ipotezelor de cercetare, la stabilirea variabilelor ce ne permit evidențierea conexiunilor dintre elementele care se influențează reciproc. De asemenea, a ajutat la alegerea și utilizarea eficientă a metodelor de cercetare și la construirea instrumentelor în concordanță cu obiectivele urmărite.

În **studiul preliminar**, s-au analizat prin intermediul datelor culese prin metoda interviului opiniile responsabililor culte cu activitatea cu tinerii și a foștilor elevi, în calitate de participanți, cu privire la specificul și rezultatele activităților extrașcolare la care au participat sau pe care le-au organizat, evidențiind schimbările constatate în viața tinerilor.

Cu ajutorul interviului administrat responsabililor cu activitatea cu tinerii din cadrul cultelor religioase și cu foști elevi, în calitate de participanți la activități extrașcolare, dar și cu ajutorul chestionarului aplicat elevilor, părinților și profesorilor din țara noastră, am obținut date care reliefează importanța organizării de activități extrașcolare, respectiv a participării la acestea în formarea completă și complexă a adolescenților.

Toți responsabili cu activitatea cu tinerii din cadrul cultelor intervievați au afirmat că organizează activități extrașcolare ținând cont de categoria de vârstă: 7-11 ani, 12-18 ani și peste 18 ani. Activitățile cel mai frecvent organizate, cel puțin o dată pe an, sunt taberele, activitățile filantropice, voluntariat, dezbateri. Se organizează în mod regulat și alte activități cu tinerii: excursii, jocuri de societate, seri de film, ateliere de pictură, conferințe, cateheze sau acțiuni de studiul biblic. Se poate observa că sunt activități care implică relaționare, cooperare, comunicare, dar și activități prin care se transmit și se formează valori moral-religioase: credința (convingerile religioase), iubirea față de semenii (prin empatie, înțelegere), înțelepciunea (capacitatea de a deosebi binele de rău și de a alege binele). Prin aceste activități se pune accent pe tânăr, pe nevoile (socializare, dezvoltare personală și religioasă) și interesele lui, dar mai ales pe dezvoltarea lui sufletească.

Afirmațiile responsabililor cu activitățile cu tinerii sunt confirmate și de foștii elevi care au participat constant la activități extrașcolare organizate de școală, Biserică, ASCOR, datorită faptului că organizatorii au reușit să trezească și să cultive interesul în vederea implicării în astfel de demersuri. Tipurile de activități extrașcolare la care au participat foștii elevi, cel mai des, sunt aceleași cu cele prezentate de responsabili din cadrul cultelor și anume tabere, excursii, voluntariat, dezbateri.

Referitor la efectele pe care activitățile le produc în viața tinerilor, din perspectiva organizatorilor dar și a foștilor elevi, putem spune că ele sunt grupate în jurul uneia: transformarea personală. Responsabilii cu misiunea cu tinerii din cadrul cultelor religioase din România, participanți la interviu, susțin că schimbările în viața tinerilor sunt vizibile la cei care se implică constant și activ. Pe lângă dezvoltarea socială, care are în vedere relațiile cu ceilalți, apartenența la grup, este influențată și dezvoltarea personală, pe diferite componente.

Și foștii elevi în calitate de participanți la activitățile extrașcolare au constatat modificări în viața lor în urma participării la activități extrașcolare. Schimbările survenite au legătură cu toate aspectele vieții lor: social, personal, cognitiv și religios-moral, accentuând ideea de cunoaștere de sine (fiecare respondent a precizat minim 2 efecte constatate). Această concluzie confirmă datele de cercetare oferite de Jang și colaboratorii (2016), care afirmă că

adulții care au participat în adolescență la activități cu cercetașii consideră că activitatea respectivă le-a influențat ulterior pozitiv relația cu sine și cu ceilalți.

Activitățile propuse sunt, de fapt, aceleași acțiuni la care au participat ca tineri, afirmând că nevoile sunt aceleași: nevoia de cunoaștere, nevoia de socializare, nevoia de dezvoltare, nevoia de adaptare, adică creșterea cognitivă și spirituală.

Întrucât foștii elevi au fost intervievați după o perioadă de timp (cel puțin un an de la terminarea liceului), putem afirma că activitățile extrașcolare au nu doar efecte imediate (sentimentul de utilitate, petrecerea unui timp cu calitate educațională), ci și o serie de efecte pe termen mediu și lung: interiorizarea valorilor morale și religioase, formarea unui comportament civic și religios, menținerea interesului pentru cunoaștere și implicare. Concluziile sunt susținute de rezultatele cercetării întreprinse de Williams și Chawla (2016) care au analizat efectele de lungă durată ale unei activități nonformale, pe probleme de protecția mediului. Foștii participanți au afirmat că, prin participarea la astfel de activități, și-au dezvoltat relații interpersonale și responsabilitatea.

Rezultatele arată că activitățile organizate cu tinerii nu sunt obiectul unor parteneriate constante între culte și alte instituții, principalii susținători/ finanțatori ai acestor activități sunt părinții. Parteneriatele sunt adesea doar nivel intern (cult/ comunitate religioasă – părinți) însă pot fi găsite modalități de încurajare a desfășurării lor, pentru că ar putea diminua dificultățile întâmpinate: financiare, referitoare la resursa umană și la timp. Se conturează astfel noile direcții de cercetare privind modul în care formarea religios-morală este realizată în contextul actual de către cei trei factori educativi, școala, familia și Biserica, prin analiza tipurilor de activități extrașcolare realizate cu succes, a motivațiilor și finalităților urmărite, în diferite parteneriate.

Următoarele trei studii, care valorifică date culese prin ancheta pe bază de chestionar, au analizat opiniile elevilor, profesorilor și părinților cu privire la diferite aspecte legate de organizarea și participarea la activități extrașcolare.

Studiul I a investigat perspectiva elevilor, profesorilor și părinților cu privire la factorii care contribuie la educația religioasă realizată în contexte școlare și extrașcolare. În opinia celor trei categorii de respondenți - elevi, profesori și părinți, factorii cei mai importanți în realizarea educației religioase sunt familia, Biserica și școala (în această ordine) arătând astfel influența pe care o au asupra formării religios-morale a adolescenților: familia (elevi 56 %; profesori 89 %; părinți 71,8 %), Biserica (elevi 54,6 %; profesori 72,8 %; părinți 44,1 %) și școala (elevi 28,3 %; profesori 45,8 %; părinți 35,8 %). Au fost constatate diferențe statistice semnificative între percepțiile profesorilor și ale elevilor în ceea ce privește rolul

celor trei factori educaționali în educația religioasă, toate în favoarea profesorilor. De asemenea, există diferențe statistic semnificative și între opiniile elevilor și părinților în legătură cu acest aspect, în favoarea părinților. Este important de precizat că, în ceea ce privește rolul Bisericii în realizarea educației religioase, răspunsurile elevilor înregistrează procente mai mari decât cele ale părinților. Totodată, există diferențe statistic semnificative și între percepțiile profesorilor și ale părinților ce vizează importanța familiei și a Bisericii în realizarea laturii religioase a educației.

O altă direcție investigată în cadrul primului studiu a vizat analiza percepțiilor elevilor, profesorilor și părinților referitoare la modalitățile prin care Biserica contribuie la realizarea educației religioase. Rezultatele obținute au evidențiat diferențe semnificative în ceea ce privește importanța acordată acestui tip de educație de către fiecare categorie de respondenți. Din perspectiva elevilor, formele prin care se realizează educația religioasă de către Biserică, având efect imediat și direct, sunt slujbele religioase și exemplul personal al preotului, respectiv al credincioșilor, din punctul de vedere al elevilor. Profesorii și părinții consideră că Biserica influențează formarea religios-morală a elevilor întâi prin exemplul personal al preotului și apoi prin slujbe. O posibilă explicație ar fi aceea că pentru elevi contează mai mult experiența imediată și directă trăită în cadrul slujbelor, iar adulții pun accent pe efectele pe termen lung pe care exemplul celuilalt îl are asupra copilului: formarea valorilor religios-morale.

În ceea ce privește contribuția familiei la formarea religios-morală a copiilor, cele trei categorii de respondenți consideră importante acele metode care produc efecte pe termen lung: „exemplul personal al părinților” și viața religioasă a familiei constând în „rugăciune în comun”, „participare la slujbe împreună”. Fiecare categorie de respondenți consideră că familia contribuie, prin diferite metode, la educația religioasă a tinerilor. Din perspectiva elevilor, familia contribuie la educația religioasă lor prin metode ca „exemplul personal al părinților” (47,4 %), „discuții cu părinții” (39,5 %) și „participare la slujbe” (37 %). Profesorii afirmă că importante în educația religioasă a tinerilor sunt metodele „exemplul personal al părinților ” 71,8 %, „participarea la slujbe” împreună 57,8 %, „rugăciune în comun” 54,2 %. Părinții consideră că familia contribuie la educația religioasă a tinerilor prin metode precum „exemplul personal al părinților” (56,6%), „discuții între părinți și copii” (46,6%), „rugăciune în comun” și „participare împreună la slujbe” (valori apropiate – 38%).

Există diferențe statistic semnificative între opiniile celor trei categorii de respondenți referitoare la formele de realizare a educației religioase de către familie. Opinia profesorilor, cu privire la metodele folosite de familie în educația religioasă a copiilor („exemplul personal

al părinților”, „participare la slujbe”, „discuții cu părinții”, „rugăciune în comun”, „activități caritabile” și „vizionare de emisiuni religioase”) este mai puternică în comparație cu elevii și părinții. În cazul comparațiilor elevi - părinți există diferențe semnificative între opiniile acestora în ceea ce privește metodele: discuțiile cu părinții, exemplul personal al părinților și rugăciunea în comun, adulții acordându-le o importanță mai mare decât elevii. Această idee se înscrie pe linia studiilor lui Gemar (2023), Floroia (2020), Brânză (2021).

Referitor la metodele prin care școala realizează educația religioasă, elevii și părinții consideră că cel mai eficient se realizează prin ora de religie și exemplul profesorului, metode care produc efecte imediate – prin achizițiile cognitive și pe termen lung, prin formarea unor abilități și atitudini necesare integrării în societate. Profesorii au aceleași opinii, însă ordinea este schimbată: primează pentru aceștia „exemplul personal al profesorului” (63,8 %) și „ora de religie” (58,1 %). Profesorii sunt de părere că școala contribuie la formarea religios-morală a elevilor nu doar prin ora de religie și exemplul personal al profesorului de religie, ci și prin activitățile extrașcolare realizate în parteneriat cu Biserica.

Un ultim aspect al acestui studiu a investigat opiniile elevilor, profesori și părinților privind răspunsul activităților extrașcolare la problemele/așteptările comunității în plan moral, familial, spiritual, educațional și social. Rezultatele obținute arată că în viziunea elevilor, activitățile extrașcolare răspund întotdeauna sau adeseori la problemele educaționale (75,7 %), sociale (69,6 %), familiale (54,3 %), morale (57,7 %), și spirituale (43,8 %). În cazul profesorilor, se înregistrează procente de peste 75 % la răspunsul pozitiv oferit de activitățile extrașcolare, la toate cele cinci tipuri de probleme ale comunității. Părinții, din punct de vedere al frecvențelor, se situează între elevi și profesori la cele două niveluri ridicate - adeseori și întotdeauna - referitoare la răspunsul pe care îl oferă activitățile extrașcolare la problemele/așteptările comunității.

Rezultatele obținute completează studiul lui Cucos și Labăr (2008) și anume că pe lângă însușirea de cunoștințe religioase, ora de religie contribuie și la conturarea identității religioase și sociale prin însușirea unor valori perene ca respect, responsabilitate, toleranță (elevii sunt mai atenți în relație cu ceilalți, adoptă un comportament corect în societate).

Studiul al doilea a explorat opinia elevilor, profesorilor și părinților privind motivația, scopul, tipurile, frecvența activităților extrașcolare și persoanele implicate. Prima temă analizată vizează motivația cadrelor didactice pentru organizarea activităților extrașcolare, în raport cu motivația elevilor de a participa la acestea. Rezultatele indică existența unor diferențe semnificative statistic între cele două categorii de respondenți. Motivația cea mai importantă, pentru ambele categorii de respondenți, este „oportunitatea de a cunoaște elevii/

colegii” (profesorii în procent de 78%, elevii 38,9%). Această motivație în cazul profesorilor nu este influențată de vechime, grade didactice, mediul de desfășurare al activității, dar este influențată statistic de vârstă, ciclul de învățământ și genul profesorilor. În cazul elevilor, alegerea motivației nu este influențată de ciclul de învățământ, vârstă și mediul de rezidență. Următoarea alegere are în vedere oportunitatea de a-și valoriza cunoștințele acumulate, care este o motivație puternică pentru elevi (la diferențe statistic semnificative în favoarea elevilor cuprinși în intervalul de vârstă 11-14 ani), dar și pentru profesorii din intervalul inferior de vârstă (20-30 ani). Pentru elevii din intervalul de vârstă 15-19 ani, o motivație puternică este oportunitatea de a se cunoaște mai bine.

Finalitățile urmărite de profesori în organizarea activităților extrașcolare arată legătura dintre acestea și tipurile de activități alese: dezvoltarea abilităților sociale se realizează prin excursii, tabere, voluntariat; dezvoltarea compasiunii și a empatiei, implicarea în viața comunității prin acțiuni caritabile, voluntariat; formarea comportamentului religios-moral prin acțiuni caritabile, activități religioase (participare la slujbe, cor religios), dezbateri/discuții cu teologi/preoți/diverse personalități. Cele mai multe alegeri din partea profesorilor a primit finalitatea care se referă la „dezvoltarea abilităților sociale” (88%). Nu este influențată statistic semnificativ de vârstă, mediul de predare și gradul didactic obținut de către cadrele didactice. La o diferență de 40% se află alte trei finalități: „dezvoltarea compasiunii și a empatiei”, „implicarea în viața comunității” și „formarea unor competențe culturale” (între ele sunt diferențe mici procentuale), toate susținând evoluția socială și culturală a tinerilor.

Rezultatele chestionarului administrat elevilor și profesorilor referitoare la tipurile de activități extrașcolare organizate de școală și finalitățile urmărite sunt în acord cu opiniile foștilor elevi și ale responsabililor din cadrul cultelor cu activitatea cu tinerii din studiul preliminar: implicarea copiilor și adolescenților în activități extrașcolare influențează dezvoltarea pozitivă a acestora. Prin rezultatele obținute, prin aplicarea chestionarului, se confirmă rezultatele altor studii (Eccles & Barber, 1999; Fredricks & Eccles, 2005; Eccles et al., 2003 și alții). Școala oferă o gamă diversificată a tipurilor de activități extrașcolare, cunoscută de părinți și elevi, însă disponibilitatea participării elevilor la aceste demersuri e mai mică decât oferta școlii. Tipurile de activități extrașcolare organizate sunt excursiile, dezbaterile, acțiunile caritabile, activități religioase, teatru, cor. În cazul profesorilor, cea mai mare frecvență a activităților extrașcolare este înregistrată pentru excursii (78,4%), urmată de dezbateri (61,1%), acțiuni caritabile și religioase, teatru, cor. Sunt acele activități care implică relaționare (excursii, dezbateri) și exersarea unor comportamente morale și religioase (acțiuni caritabile, activități religioase, teatru, cor). La întrebarea de cercetare prin care ne-am propus

să aflăm dacă există asocieri între frecvența organizării activităților extrașcolare și anumite variabile care țin de ecuația individuală a profesorului, rezultatele arată existența unei asocieri între frecvența organizării acestor demersuri și variabilele de vârstă, gen și vechime în învățământ. Frecvențele mai mari de organizare a activităților extrașcolare sunt înregistrate la profesorii încadrați în categoria de vârstă superioară (peste 40 ani), cu o vechime în învățământ de peste 20 de ani și de gen feminin. Între frecvența organizării de activități extrașcolare și gradul didactic, respectiv nivelul de studii nu există diferențe statistice semnificative. Se constată o asociere puternică între ciclul de învățământ la care profesorul are cele mai multe ore și ciclul de învățământ la care organizează activități extrașcolare (la ciclul de învățământ la care are cele mai multe ore organizează cel mai des activități extrașcolare). Elevii afirmă că participă, în cel mai mare procent, la excursii (67,2%) apoi la dezbateri (37%), acțiuni caritabile (28,9%), teatru și activități religioase (18,9), activități care se regăsesc și în oferta școlii. Se constată diferențe între oferta școlii și participarea elevilor, în favoarea organizării de către școală a acestor activități (diferența este de 6,9% în favoarea școlii). Analizând aceste două aspecte ale activităților extrașcolare – organizare și participare – în funcție de vârstă, mediul de rezidență, genul elevilor se constată că există diferențe semnificative statistice doar în cazul participării acestora la activități extrașcolare în funcție de vârstă: elevii din categoria de vârstă 11-14 ani participă mai mult la activități extrașcolare decât cei din categoria de vârstă superioară. Acest tip de activități contribuie la creșterea religiozității, dezvoltând empatia, respectul față de ceilalți, așa cum confirmă și studiul lui Coman și colaboratorii (2024).

Un alt aspect investigat în cadrul studiului a vizat relația dintre oferta școlii privind tipurile de activități extrașcolare și disponibilitatea elevilor de a participa la acestea. Analiza a fost realizată din perspectiva profesorilor, elevilor și părinților, urmărindu-se evidențierea eventualelor diferențe semnificative statistice între aceste perspective. Opiniile părinților arată că aceștia cunosc oferta școlii în ceea ce privește activitățile extrașcolare, dar rezultatele indică diferențe statistice semnificative între aceasta și participarea copiilor la aceste activități: în cazul excursiilor și activităților religioase, diferențele înregistrate sunt în favoarea organizării (părinții cunosc oferta, dar nu susțin sau nu își dau acordul pentru a participa copiii la aceste activități).

Datele colectate indică existența unor diferențe statistice semnificative între frecvența organizării de către școală de activități extrașcolare și frecvența participării elevilor la acestea: oferta școlii în organizarea de activități extrașcolare este mai mare decât disponibilitatea elevilor de a participa la acestea. Comparând perspectiva elevilor cu privire la frecvența

participării la activități extrașcolare și perspectiva părinților, se pot observa mici diferențe, ceea ce indică faptul că părinții cunosc activitățile extrașcolare organizate de școală și sprijină participarea elevilor la acestea.

Un alt demers al cercetării a urmărit identificarea persoanelor implicate în organizarea activităților extrașcolare, analizând percepțiile profesorilor, elevilor și părinților asupra factorilor educaționali care contribuie la inițierea și desfășurarea acestor activități. Profesorii afirmă că sunt ajutați în organizarea activităților extrașcolare de către colegii lor (73,8%), dar și de către elevi (66,4%), părinți (46,8%) și diferiți parteneri educaționali (21,9%).

Din perspectiva elevilor, principalii organizatori ai activităților extrașcolare la care ei participă sunt dirigintele (84,9%) și profesorul de religie (23,5%), neexistând diferențe statistic semnificative în funcție de vârstă, mediul de rezidență, ciclul de învățământ. Pentru că activitățile extrașcolare se desfășoară în timpul liber al elevilor, aceștia susțin că sunt responsabili cu organizarea timpului liber, ajutați de părinți. Răspunsul lor nu este influențat în bază de gen sau mediul de rezidență, ci doar de ciclul de învățământ: liceenii decid, în proporție mai mare decât elevii de gimnaziu modul de organizare și petrecere a timpului liber.

Părinții, cunoscând paleta de activități extrașcolare organizate de școală, sunt în măsură să precizeze și organizatorul acestor activități. Pentru părinții din mediul rural și pentru cei cu studii liceale, dirigintele este principalul organizator de activități extrașcolare (84,9%), părere susținută și de elevi și de profesori. Profesorul de religie este considerat, în mai mare măsură, organizatorul potrivit de activități extrașcolare de către părinții cu studii superioare. Și părinții se implică în organizarea activităților extrașcolare, atunci când sunt solicitați (68,9%), în special părinții din mediul urban și cei cu studii superioare.

Cel de-al treilea studiu s-a concentrat pe activitățile extrașcolare organizate în colaborare cu Biserica, ca și contexte de cunoaștere și de promovare a valorilor civice și moral-religioase. Un element de noutate al cercetării întreprinse este analizarea impactului activităților extrașcolare organizate în cadrul parteneriatului școală – Biserică asupra formării valorilor civice și religios-morale a adolescenților. Întrucât o activitate extrașcolară realizată de școală în colaborare cu Biserica urmărește finalități pe diferite arii tematice: cultural, psihologic, moral, sociologic, istoric, ecumenic și teologic, cele trei categorii de respondenți au fost invitați să-și exprime părerea în legătură cu această problemă. Opiniile respondenților diferă în funcție de motivațiile și nevoile individuale. Elevii afirmă că aleg cu precădere activitățile ce vizează cunoașterea culturii naționale, deschiderea spre alte culturi (aspectul cultural) și cele care sunt axate pe dezvoltarea personală (aspectul psihologic). În ceea ce

privește aspectul psihologic urmărit în activitățile extrașcolare, fetele au așteptări mai mari decât băieții pentru finalități ce urmăresc aspecte legate de descoperirea potențialului personal și autocunoașterii. Elevii de liceu consideră că activitățile extrașcolare îi ajută în autocunoaștere și descoperire personală în mai mare măsură decât elevii de gimnaziu. În funcție de mediul de rezidență al elevilor nu există diferențe semnificativ statistice în ceea ce privește așteptările legate de finalitățile urmărite în organizarea activităților extrașcolare. Doar în cazul finalităților ce se referă la aspectul teologic, se observă lipsa unei unități de opinie.

Profesorii organizează activități extrașcolare prin care se formează comportamentul moral prin raportare la semenii (aspectul moral) și totodată acele activități care formează și dezvoltă o relație cu Dumnezeu (aspectul teologic). Există diferențe statistice semnificative în ceea ce privește finalitățile pe aspectul moral în funcție de vechime, vechimea mai mare a profesorilor determină așteptări mai mari pentru finalitățile cu conținut moral. În funcție de restul variabilelor: mediul de predare, vârsta, grade didactice nu s-au înregistrat diferențe statistice semnificative la niciuna dintre finalități. Dacă la șase dintre finalități observăm o unitate de opinie, nu același lucru putem afirma în cazul aspectului ecumenic caracterizat printr-o diversitate de opinii.

Pe aceeași direcție se înscriu și opiniile părinților, pentru care primează activitățile extrașcolare ce vizează aspectul moral (ca și profesorii) și aspectul psihologic (ca și elevii). Nu există unitate de opinie decât în ceea ce privește aspectul sociologic al finalităților. Importanța acestor finalități urmărite în organizarea activităților extrașcolare nu este influențată de vârsta, studiile, mediul de rezidență al părinților.

Prin intermediul acestora (al activităților extrașcolare) se formează, se interiorizează și se dezvoltă valori morale și religioase: toleranță și dialog interreligios, solidaritate, valori culturale naționale (ce pot fi definite ca valori morale) și formarea religiozității personale, afirmarea identității religioase, concepție religioasă despre viață (valori religioase). Opiniile elevilor și profesorilor privind valorile civice și moral-religioase urmărite prin activitățile religioase organizate de școală în parteneriat cu Biserica au înregistrat diferențe statistice semnificative. Valoarea „respectarea demnității persoanei umane”, din perspectiva elevilor trebuie vizată într-o măsură mai mare în activitățile extrașcolare decât din perspectiva profesorilor. Valorile „promovarea toleranței și a dialogului interreligios”, „dezvoltarea solidarității umane/sociale”, „promovarea și însușirea valorilor culturii naționale” sunt mai importante pentru profesori atunci când organizează activități extrașcolare. În cazul valorilor

„formarea religiozității personale”, „depășirea provocărilor societății contemporane”, „afirmarea identității religioase în societate” și „integrarea valorilor religioase în viziunea despre viață” care au un caracter preponderent religios, nu se observă diferențe statistice semnificative între elevi și profesori, ceea ce arată o unitate de opinie între organizatori și beneficiari (elevii acordă o importanță mai mare valorilor „formarea religiozității personale” și „depășirea provocărilor societății contemporane”, iar profesorii acordă o importanță mai mare „afirmării identității religioase în societate” și „integrarea valorilor religioase în viziunea despre viață”). Din datele obținute, putem concluziona că elevii/ tinerii și profesorii înțeleg rolul pe care îl au activitățile extrașcolare în colaborare cu Biserica, și anume: formarea și interiorizarea valorilor civice și moral – religioase necesare dezvoltării armonioase a personalității tinerilor.

Aceste valori sunt formate prin activități cu caracter preponderent religios: participare la slujbe, rugăciune, excursii și pelerinaje, cateheze, ateliere de pictură, serbări cu ocazia marilor sărbători religioase și naționale, conferințe duhovnicești, dar și prin activități cu caracter moral-civic: acțiuni caritabile, voluntariat, tabere, activități culturale și patriotice și de dezvoltare personală. În urma analizelor s-a constatat că activitățile cu finalități preponderent religioase sunt organizate mai des de către profesori în comparație cu cele cu caracter moral-religios. Elevii participă în număr mai mare la aceste activități extrașcolare decât la cele cu finalități moral-civice. Părinții sunt interesați de ambele categorii de activități, procentele lor fiind mai apropiate de ale elevilor, în cazul celor din domeniul moral-civic.

Cele constatate sunt în acord cu opiniile respondenților din studiul preliminar – responsabili cu activități cu tinerii din cadrul cultelor și foștii elevi – activitățile extrașcolare organizate de Biserică sau de școală în colaborare cu Biserica au avut cel mai mare impact asupra dezvoltării lor. Aceste rezultate explică concluziile cercetărilor anterioare care afirmă că religiozitatea are efecte benefice asupra dezvoltării integrale a adolescenților (capitolul III al acestei lucrări). Activitățile extrașcolare pot fi un suport esențial în identificarea nevoilor tinerilor, așa cum am arătat în studiul preliminar. Prin urmare, fiecare categorie de participanți la cercetare a propus 3 (trei) activități extrașcolare la care ar participa sau pe care ar desfășura-o. Activitățile extrașcolare propuse de respondenți sunt de același tip cu cele la care au participat sau pe care le-au organizat. Putem concluziona că activitățile extrașcolare organizate în colaborare cu Biserica au fost apreciate de toți cei implicați și au avut rezultate educaționale pozitive.

Studiul de tip experimental a investigat efectele în plan cognitiv și relațional ale implicării adolescenților în activități extrașcolare cu caracter religios-moral, având ca reper concluziile unor studii din străinătate și din țara noastră care au abordat impactul diferitelor tipuri de activități extrașcolare asupra performanțelor școlare, asupra dezvoltării sociale (relaționarea cu ceilalți), a dezvoltării identității sociale și personale (apartenența la grup, aprecierea propriei persoane). De asemenea, multe cercetări au investigat contribuția educației morale și religioase la modelarea traseului formativ al elevilor.

Noutatea adusă de cercetarea noastră constă în elaborarea și implementarea unui program formativ alcătuit din douăsprezece activități extrașcolare cu finalități preponderent religioase, desfășurate pe parcursul unui an în cadrul parteneriatului școală–familie–Biserică, la care au participat 20 de adolescenți din municipiul Sebeș. Patru activități extrașcolare au fost desfășurate în cadrul unei tabere realizată în parteneriat cu familia și Arhiepiscopia de Alba Iulia, iar celelalte opt au fost realizate lunar, toate în cadrul parteneriatului școală – familie – Biserică. (Activitățile extrașcolare în colaborare cu Biserica, familia și școala reprezintă o direcție relativ nouă în cercetarea pedagogică, căreia este nevoie să i se acorde atenția și importanța cuvenită).

Plecând de la concluziile studiilor prezentate anterior, am gândit și realizat un demers de tip experimental pentru a evidenția nevoia organizării de activități extrașcolare care să urmărească dezvoltarea integrală a adolescenților, evidențiind efectele acestor activități – și aici este aspectul inovator al cercetării – asupra formării cognitive și asupra dezvoltării de comportamente religios-morale la elevii de liceu. Cercetarea realizată este una de tip longitudinal, îmbinând abordarea calitativă și cantitativă a problemei: prin intermediul testului de cunoștințe, am analizat progresul în achizițiile cognitive, cu ajutorul interviului, am cules și am analizat date de interes pentru cercetare (modul de petrecere al timpului liber, motivații, așteptări), iar prin intermediul observației, al studiului de caz, al metodelor sociometrice și al interviului am urmărit identificarea modificărilor survenite în dezvoltarea cognitivă (performanțe școlare) și a formării comportamentelor religios-morale la elevii de liceu, în urma participării la activități extrașcolare.

Tematica abordată în cadrul activităților extrașcolare completează conținuturile predate la ora de religie, accentuând nevoia de asumare a modelelor moral-religioase, de cunoaștere și valorificare a tradițiilor religioase, de formare a unui stil de viață autentic și responsabil, precum și de conștientizare și consolidare a schimbărilor pozitive survenite în viața participanților. Având în vedere deschiderea manifestată de adolescenți față de acest tip de activități, selecția temelor s-a realizat ținând cont atât de interesele și nevoile acestora, cât

și de concluziile desprinse din interviurile realizate cu responsabili ai cultelor implicați în activități cu tinerii și cu foști elevi, fiind vizate în mod special dimensiunile dezvoltării sociale, religioase și morale.

Programul formativ a determinat schimbări în plan cognitiv, relațional și comportamental. În plan cognitiv, s-au analizat rezultatele obținute la testul de cunoștințe. Aplicând testul Shapiro-Wilk, pentru eșantioane cu un număr de elevi mai mic de 30, se observă că variabilele sunt normal distribuite și poate fi aplicat testul t pentru eșantioane perechi pretest-posttest, posttest-retest, pretest-retest. Se constată diferențe semnificative statistic între rezultatele de la pretest-posttest și pretest-retest, ceea ce indică stabilitatea în timp a cunoștințelor. Întrucât 50 % dintre participanți au afirmat că au fost stimulați în învățarea școlară în urma participării la activități extrașcolare, au fost analizate și mediile școlare anuale ale participanților din anul școlar de dinaintea demersului experimental și din anul școlar care a inclus intervenția formativă. Pentru zece dintre participanți, mediile anuale au înregistrat o creștere, eșantion pentru care am aplicat testul neparametric Wilcoxon, iar valorile obținute arată o creștere semnificativă statistic a rezultatelor școlare. Astfel, putem afirma că intervenția formativă a facilitat o îmbunătățire a rezultatelor școlare: motivația pentru învățare din cadrul activităților extrașcolare a influențat pozitiv și motivația pentru învățarea școlară.

În urma intervenției formative se observă și îmbunătățirea relațiilor participanților, atât cu colegii de școală cât și cu cei din grup. Scăderea numărului de respingeri reciproce și creșterea alegerilor reciproce indică o îmbunătățire a relațiilor sociale dintre membrii grupului. Ameliorarea valorilor indicilor sociometrice (cel de status preferential, coeziunea grupului) arată îmbunătățirea relației dintre participanți. La aceeași concluzie s-a ajuns și prin datele obținute prin completarea grilei de observare și a interviului. Se confirmă ceea ce a obținut Eccles și colaboratorii (2003). În ceea ce privește relațiile cu colegii de școală, și acestea au fost influențate prin schimbarea percepției față de ceilalți, prin ieșirea din zona de confort și interacțiune față în față, prin deschidere față de oameni.

O altă influențare pozitivă a programului formativ se referă la relația cu părinții. Exersarea abilităților de comunicare, exprimarea opiniei personale în legătură cu diferite subiecte au determinat adolescenții să le aplice și în relația cu părinții, astfel că au devenit mai apropiați și au purtat discuții pe diferite teme.

Un aspect căruia trebuie să-i acordăm atenție, întrucât reprezintă un element de noutate, este dezvoltarea religioasă. În intervenția formativă, cu ajutorul metodelor folosite, au fost colectate date care indică modificări semnificative ale comportamentului religios-moral.

Acest comportament vizează relația cu ceilalți și cu Dumnezeu. În ceea ce privește relația cu ceilalți, adolescenții susțin că au interiorizat și aplicat valori religios-morale precum respect, empatie, înțelegere, toleranță, rugăciune împreună. Referitor la relația cu Dumnezeu, și-au îmbunătățit programul de rugăciune: au crescut momentele de rugăciune personală și s-a intensificat participarea la slujbă. Ba mai mult, participanții la demersul experimental au afirmat că e nevoie de astfel de activități extrașcolare realizate prin implicarea factorilor educativi, pentru că sunt formate competențe care îi ajută atât în formarea lor integrală, cât și în adaptarea la viața de adult. Rezultatele obținute confirmă faptul că implicarea adolescenților în activități extrașcolare cu conținut preponderent religios moral conduce la modificări în plan cognitiv și relațional.

Materialele folosite în cadrul cercetării precum și detaliere a întregului demers reprezintă o sursă de inspirație pentru profesori, reprezentanți culte și alte instituții interesate de această problematică. Impactul pozitiv al activităților extrașcolare cu finalități religios-morale poate contribui la dezvoltarea unor programe ample aplicabile și la ce alte categorii de vârstă în vederea obținerii unor rezultate actuale și edificatoare. Cercetarea de față confirmă alte cercetări care susțin importanța educației religioase (Carbonaro & Maloney, 2019), contribuția ei la optimizarea motivației pentru învățare (Khalid, Mirza, Bin-Feng, & Saeed, 2020) și impactul activităților extrașcolare asupra performanțelor școlare, asupra relației cu ceilalți (Kurniawan et al., 2023), asupra relației cu părinții (Dworkin et al., 2003). Totodată, cercetarea noastră continuă pe linia cercetării lui Fernandez (2019) care a evidențiat faptul că elevii participanți la tabără și-au format convingerea că oricine își poate îmbunătăți caracterul. În acest context, cercetarea de față urmărește evoluția în timp a adolescenților, analizând modul în care conștientizează schimbările pozitive din viața lor.

Prin obținerea acestor rezultate, cercetarea de față evidențiază nevoia stringentă de a diversifica și intensifica organizarea activităților extrașcolare în cadrul parteneriatului școală – familie – biserică, subliniind schimbările semnificative care au apărut în viața adolescenților. În contextul în care influența tehnologiei, a mediului social și educational este tot mai puternică, aceste activități extrașcolare devin liantul între nevoia de socializare și exprimare a adolescenților și dezvoltarea lor armonioasă.

Ultimul capitol al tezei sintetizează concluziile cercetării, atât din perspectivă teoretică cât și practică, concluzii prezentate în acest rezumat într-un mod sistematic, încheind astfel parcursul analitic propus.

O limită a cercetării noastre se referă la faptul că între participanții la interviurile realizate cu responsabili cu activitățile extrașcolare din cadrul cultelor religioase nu se

regăsesc reprezentanți de la toate cultele recunoscute legal în România. O altă limită ar fi lipsa unei reprezentări uniforme, la nivel de județ sau de regiuni de dezvoltare, a respondenților la chestionarele aplicate. Totodată, întrucât efectele intervențiilor realizate se văd în timp, posibil și după finalizarea colectării datelor, considerăm că cercetarea a reușit să identifice și să valorifice doar o parte dintre acestea.

Ca direcții de dezvoltare a cercetării, considerăm că este importantă identificarea mai detaliată a cauzelor pentru care elevii participă rar sau foarte rar la activități extrașcolare. O altă nevoie ar fi investigarea modulului în care școala și biserica pot să-i implice mai activ pe părinți în organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare, evidențierea motivelor care stau la baza organizării reduse a acestor activități de către profesori. De asemenea, considerăm că se impun cercetări suplimentare care să contribuie la o mai bună corelare a finalităților activităților extrașcolare religios-morale realizate în parteneriat cu biserica, cu cele ale disciplinei religie.

Referințe

- Aan het Rot, M., Enea, V., Dafinoiu, I., Iancu, S., Taftă, S. A., & Bărbușelu, M. (2017). Behavioural responses to facial and postural expressions of emotion: An interpersonal circumplex approach. *British Journal of Psychology*, 108(4), 797–811.
<https://doi.org/10.1111/bjop.12247>.
- Abizada, A., Gurbanova, U., Iskandarova, A., & Nadirzada, N. (2020). The effect of extracurricular activities on academic performance in secondary school: The case of Azerbaijan. *International Review of Education*, 66, 487–507.
<https://doi.org/10.1007/s11159-020-09833-2>.
- Abraczinskas, M., Kilmer, R., Haber, M., Cook, J., & Zarrett, N. (2016). Effects of extracurricular participation on the internalizing problems and intrapersonal strengths of youth in a system of care. *American Journal of Community Psychology*, 57(3–4), 308–319. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12048>.
- Adamczyk, A. (2012). Extracurricular activities and teens' alcohol use: The role of religious and secular sponsorship. *Social Science Research*, 41(2), 412–424.
<https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2011.11.003>.
- Adamczyk, A., & Felson, J. (2012). The effect of religion-supported programs on health-related behaviors in adolescence. *Review of Religious Research*, 54(4), 469–497.
<https://doi.org/10.1007/s13644-012-0079-9>.
- Adams, G. R., & Berzonsky, M. (Eds.). (2009). *Psihologia adolescenței. Manualul Blackwell* (G. Oancea, A. Harb, D. Nistor, & M. Andriescu, Trans.). Polirom.
- Agrabian, M., & Milea, V. (2005). *Parteneriate școală - familie - comunitate*. Institutul European.
- Ai, A. L., Appel, H. B., & Nicdao, E. G. (2016). Differential associations of religious involvement with the mental health of Asian-American subgroups: A cultural perspective. *Journal of Religion and Health*, 55(6), 2113–2130.
<https://doi.org/10.1007/s10943-016-0257-0>.
- Albu, G. (2014). Dimensiunea morală – o dimensiune neglijată în formarea continuă a cadrelor didactice. Studiu de caz. *Didactica Pro*, 5-6(87-88).
- Albulescu, I. (2008). *Morală și educație*. Editura Eikon.
- Aldridge, J. M., & McLure, F. (2024). Investigating the influence of the school climate of

- church-based schools on students' moral identity development and hope for the future. *Learning Environments Research*, 27(4), 971–993. <https://doi.org/10.1007/s10984-024-09515-y>.
- Aliu, J., & Aigbavboa, C. (2023). Reviewing the roles of extracurricular activities in developing employability skills: A bibliometric review. *International Journal of Construction Management*, 23(10), 1623–1632. <https://doi.org/10.1080/15623599.2021.1995807>.
- Alvariñas-Villaverde, M., Pumares-Lavandeira, L., & Pino-Juste, M. (2024). Extracurricular activities and academic performance in primary education in rural areas. *Revista Iberoamericana de Psicología y Salud*, 15(2), 56–65. <https://doi.org/10.23923/j.rips.2024.02.076>.
- Andrei, O. (2010). *Rezultate în plan comportamental ale activităților realizate în parteneriat școală-Biserică. pentru reducerea actelor violente la elevii de clasa a V-a*. În D. Opreș (coord.) *Educația religioasă în dialog cu societatea. Cercetări pedagogice, psihologice și istorice*. Editura Reîntregirea. ISBN 978-606-509-151-1. pp. 71-90.
- Andrei, O. (2010). *Școala și valorile morale în Educația din perspectiva valorilor*. Tom II Suma pedagogica. Editura Aeternitas. pp. 214–218.
- Andrei, O. (2019). Aspects of the psychology of religious life. *European Journal of Science and Theology*, 15(4), 87–102.
- Antoniuc, A. (2023). *Rolul mass-mediei în educarea tinerilor*. In Sesiune națională cu participare internațională de comunicări științifice studențești (Ediția 27, Vol. 2, pp. 204–205). Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/198412.
- Arold, B. W., Woessmann, L., & Zierow, L. (2022). Religious education in school affects students' lives in the long run. *CESifo Forum*, 23(3), 40–43. https://www.researchgate.net/publication/362777412_Religious_Education_in_School_Affects_Students%27_Lives_in_the_Long_Run.
- Arthur, J. (2024). Character education in universities. *Church, Communication and Culture*, 9(2), 329–344. <https://doi.org/10.1080/23753234.2024.2390128>.
- Asri, S., & Kaplan, I. (2023). Content evaluation of faith-related units in secondary school religious culture and moral knowledge textbooks. *Hitit Theology Journal*, 22(2), 803–833. <https://doi.org/10.14395/hid.1338663>.
- Assinger, P., & Biasin, C. (2023). The notion of informal learning within policies for the

- validation of nonformal and informal learning: A comparison between Austria and Italy. *International Journal of Training and Development*, 27, 422–441.
<https://doi.org/10.1111/ijtd.12313>.
- Badeni, B., & Saparahayuningsih, S. (2021). Towards a model of attitude and character learning through training needed by teachers. *International Journal of Education and Practice*, 9(3), 487–496. <https://doi.org/10.18488/journal.61.2021.93.487.496>.
- Badura, P., Hamrik, Z., Dierckens, M., Gobiņa, I., Malinowska-Cieślik, M., Furstova, J., Kopcakova, J., & Pickett, W. (2021). After the bell: Adolescents' organised leisure-time activities and well-being in the context of social and socioeconomic inequalities. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 75(7), 628–636.
<https://doi.org/10.1136/jech-2020-215319>.
- Badura, P., Madarasova Geckova, A., Sigmundova, D., Sigmund, E., van Dijk, J. P., & Reijneveld, S. A. (2017). Do family environment factors play a role in adolescents' involvement in organized activities? *Journal of Adolescence*, 59, 59–66.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.05>.
- Bahamonde, C., Carmona, C., Albornoz, J., Hernández-García, R., & Torres-Luque, G. (2019). Efecto de un programa de actividades deportivas extraescolares en jóvenes chilenos [Effect of an extracurricular sport activity program on young Chileans]. *Retos: Nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, 35, 261–266.
- Baharun, H. (2016). Pendidikan anak dalam keluarga: Telaah epistemologis. *Pedagogik*, 3(2). Retrieved from <https://ejournal.unuja.ac.id/index.php/pedagogik/article/view/126> (accesat la data de 12 decembrie 2024).
- Barabás, A. (2020). Efectele activităților extracurriculare și extrașcolare asupra performanței școlare. *Revista de Pedagogie*, 1, 173–192. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=880594>.
- Băran-Pescaru, A. (2004). *Parteneriat în educație: Familia, școala, comunitatea*. Editura Aramis.
- Barber, B. L., Eccles, J. S., & Stone, M. R. (2001). Whatever happened to the jock, the brain, and the princess? *Journal of Adolescent Research*, 16(5), 429–455.
<https://doi.org/10.1177/0743558401165002>.
- Barber, C., Mueller, C. T., & Ogata, S. (2013). Volunteerism as purpose: Examining the long-term predictors of continued community engagement. *Educational Psychology*, 33(3), 314–333. <https://doi.org/10.1080/01443410.2013.772775>.
- Barbu, N.-G. (2020). Importanța catehezei în actualitate. Activități catehetice desfășurate în

- Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă din Grecia (studiu comparativ) [The importance of catechesis today. Catechetical activities carried out in the Romanian Orthodox Church and the Greek Orthodox Church (comparative study)]. *Studia Theologica Orthodoxa Doctoralia Napocensia*, 02, 228–239.
<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=995271>.
- Barrett, B. (2010). Religion and habitus: Exploring the relationship between religious involvement and educational outcomes and orientations among urban African American students. *Urban Education*, 45(4), 448–479.
<https://doi.org/10.1177/0042085910372349>.
- Basit, A. (2016). The ideological fragmentation of Indonesian Muslim students and da'wa movements in the post-reformed era. *Indonesian Journal of Islam and Muslim Societies*, 6(2), 185–208. Retrieved from <https://lib.ipmafa.ac.id/index.php?p=fstream-pdf&fid=2058&bid=7026> (accesat la data de 20 ianuarie 2024).
- Baumfield, V. M., & Cush, D. A. (2017). Religious education and identity formation: Encountering religious and cultural diversity. *British Journal of Religious Education*, 39(3), 231–233. <https://doi.org/10.1080/01416200.2017.1347377>.
- Belea, M. (2016). Atitudinea religioasă a tinerilor: Perspective psihologice. *Buletin Științific Fascicula Filologie*, 4(25).
- Berger, G. (1973). *Omul modern și educația sa. Psihologie și educație* (trad.). Editura Didactică și Pedagogică.
- Bețivu, A. (2019). Educația formală, nonformală și informală în conturarea stilului existențial al adolescenților. *Revista Didactica Pro...*, revistă de teorie și practică educațională, 6(118), 11–14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3583232>.
- Blessinger, P., Hoffman, J. și Makhanya, M. (2018). *Introduction to Perspectives on Diverse Student Identities in Higher Education*. *Inovations in Higher Education Teaching and Learning*, Vol. 14, 1–11. <https://doi.org/10.1108/S2055-364120180000014002>.
- Blomfield, C. J., & Barber, B. L. (2010). Developmental experiences during extracurricular activities and Australian adolescents' self-concept: Particularly important for youth from disadvantaged schools. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(5), 582–594.
<https://doi.org/10.1007/s10964-010-9563-0>.
- Blomfield Neira, C. J., & Barber, B. L. (2012). Exploring the positive peer and identity experiences occurring in Australian adolescents' leisure activities. *The Australian Educational and Developmental Psychologist*, 29(01), 44–51.
<https://doi.org/10.1017/edp.2012.8>.

- Bocoș, M. (Coord.). (2016a). *Dicționar praxiologic de pedagogie*. Vol. I. București. Editura Paralela 45.
- Bocoș, M. (Coord.). (2016b). *Dicționar praxiologic de pedagogie*. Vol. II. București. Editura Paralela 45.
- Bocoș, M., & Jucan, D. (2019). *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor* (ediția a IV-a). Editura Paralela 45.
- Bocoș, M., Opriș, D., & Opriș, M. (2006). *Cercetarea în domeniul educației religioase și al educației morale. Modele și aplicații*. Editura Casa Cărții de Știință.
- Bocoș, M., & Stan, C. (2008). Religion and religious education in Romanian school (I). *Educația 21*, 6, 23–32. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=744583>.
- Bodrug-Lungu, V. (2020). Educația de gen în contextul formal, nonformal, informal. *Studia Universitatis Moldaviae*, (11), 141–145. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4557318>.
- Boeren, E. (2019). Foreign-born adults' participation in educational activities: Evidence from Europe. *European Education*, 1–20. <https://doi.org/10.1080/10564934.2018.1520600>.
- Bohnert, A., Fredricks, J., & Randall, E. (2010). Capturing unique dimensions of youth organized activity involvement. *Review of Educational Research*, 80(4), 576–610. <https://doi.org/10.3102/0034654310378499>.
- Boldirescu, S., & Petrovski, N. (2015). Educația morală ca dimensiune în formarea/dezvoltarea personalității elevului. În *Simpozionul pedagogic internațional Valorile moral-spirituale ale educației*, Chișinău, 135–138.
- Bolocan, C.-M., & Lungu, P. (2023). Educația religioasă în abordare extracurriculară, astăzi [Religious education in extracurricular approach, today]. *Revista de Teologie și Științe Religioase*, 37, 349–359. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8384445>.
- Bonchiș, E. (Coord.). (2000). *Dezvoltarea umană – Aspecte psiho-sociale*. Editura Imprimeriei de Vest.
- Bonchiș, E. (Coord.). (2011). *Familia și rolul ei în educarea copilului*. Editura Polirom.
- Borisenko, J. V., & Evseenkova, E. V. (2022). Differences in attitudes toward mental health among boys from religious and non-religious families experiencing religious and secular education. *Psychology in Russia: State of the Art*, 15(1). ISSN 2074-6857 (Print) / ISSN 2307-2202 (Online). <http://psychologyinrussia.com>.
- Botezatu, L. (2017). Factorii educativi implicați în integrarea socială a elevilor [Educational factors involved in the social integration of the students]. *Columna*, 6, 157–163. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=846876>.

- Bowman, N. A., Irwin, L. N., Katsumoto, S., et al. (2024). Differences and similarities in time use and well-being among female and male undergraduates. *Innovative Higher Education*. <https://doi-org.web.bcuculuj.ro:2443/10.1007/s10755-024-09760-2>.
- Boyatzis, C. J., Dollahite, D. C., & Marks, L. D. (2006). The Family as a Context for Religious and Spiritual Development in Children and Youth. In E. C. Roehlkepartain, P. E. King, L. Wagener, & P. L. Benson (Eds.), *The handbook of spiritual development in childhood and adolescence* (pp. 297–309). Sage Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781412976657.n21>.
- Brânză, M. (2021). Rolul părinților în educația religioasă a preșcolarilor de astăzi [The role of parents in the religious education of today's preschoolers]. *Studia Theologica Orthodoxa Doctoralia Napocensia*, 1, 247–256. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1233203>.
- Broer, N., de Muynck, B., Boele-de Bruin, L., Vries, A. de, & de With, F. N. (2024). The role of the ideal of coherence between school and family in valuing cooperative practices of religious education. *International Journal of Christianity & Education*, 28(3), 306–322. <https://doi.org/10.1177/20569971241227958>.
- Brown, R., & Evans, W. P. (2002). Extracurricular activity and ethnicity. *Urban Education*, 37(1), 41–58. <https://doi.org/10.1177/0042085902371004>.
- Brown-Liburd, H. L., & Porco, B. M. (2011). It's what's outside that counts: Do extracurricular experiences affect the cognitive moral development of undergraduate accounting students? *Issues in Accounting Education*, 26(2), 439–454. <https://doi.org/10.2308/iace-10022>.
- Brudiu, R. (2016). Tânărul creștin sau apologia frumosului moral versus surâsul trist al nedumeririi în societatea secularizant-postmodernă. În *Young People in Church and Society*, *Altarul Reîntregirii*, nr. 2, 211–225.
- Bryzhak, N., Bopko, I., Chałas, K., Dubinina, O., & Tsybanyuk, O. (2024). Effectiveness of Extra-curricular Activities in the Self-Development of Primary School Students. *International Journal of Education and Information Technologies*. 18 , pp.64-74.
- Buchtova, M., Malinakova, K., Kosarkova, A., Husek, V., van Dijk, J. P., & Tavel, P. (2020). Religious attendance in a secular country protects adolescents from health-risk behavior only in combination with participation in church activities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(24), 9372. <https://doi.org/10.3390/ijerph17249372>.

- Buckley, P., & Lee, P. (2018). The impact of extra-curricular activity on the student experience. *Active Learning in Higher Education*, 146978741880898. <https://doi.org/10.1177/1469787418808988>.
- Bulacu, Pr. M. (2009). *Pedagogie creștin-ortodoxă*. Sfinții Martiri Brâncoveni. Ediție Anastatică.
- Bundă, C., & Silistraru, N. (2022). *Factorii și mijloacele educației morale a elevilor*. In Materialele Conferinței Republicane a Cadrelor Didactice: Învățământul preșcolar. Învățământul primar (Vol. 4, pp. 143–147). Tipografia Universității de Stat din Tiraspol. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/153242.
- Burgess, J. (2013). Extracurricular school activities and the benefits. More4kids. Retrieved October 20, 2013, from www.education.more4kids.info/168/extracurricular-school-activities.
- Călăraș, C. (2013). *Strategii educative de formare a conștiinței de sine și a conduitei morale la adolescenți în contextul autoeducației*. In Educația pentru dezvoltare durabilă: inovație, competitivitate, eficiență (pp. 306–309). Institutul de Științe ale Educației. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/217306.
- Călugăr, D. (1955). *Caracterul religios-moral creștin* (Teză de doctorat). Sibiu.
- Călugăr, D. (2005). *Catehetica*. Editura Renașterea.
- Carbonaro, W., & Maloney, E. (2019). Extracurricular activities and student outcomes in elementary and middle school: Causal effects or self-selection? *Socius: Sociological Research for a Dynamic World*, 5, 1–17. <https://doi.org/10.1177/2378023119845496>.
- Cebanu (Slutu), L. (2015). Parteneriatul școală–familie în educația morală a elevilor [The school-family partnership in students' moral education]. In *Valorile moral-spirituale ale educației: Simpozionul „Valorile moral-spirituale ale educației”* (pp. 231–234). Chișinău, Moldova, 3–4 April 2015. Institutul de Științe ale Educației. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/231-234_7.pdf.
- Chapman, G., Emambocus, W., & Obembe, D. (2023). Higher education student motivations for extracurricular activities: Evidence from UK universities. *Journal of Education and Work*, 36(2), 138–152. <https://doi.org/10.1080/13639080.2023.2167955>.
- Cheng, K. Y. (2023). China's Family Education Promotion Law: Family governance, the responsible parent and the moral child. *The Chinese Journal of Comparative Law*, 11(2), Article cxad004. <https://doi.org/10.1093/cjcl/cxad004>.
- Chiosa, C. (2017). Parteneriatul școală-comunitate în educația elevilor pentru soluționarea

- conflictelor. *Revista Didactica Pro...*, revistă de teorie și practică educațională, 3(103), 17–20. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/83617.
- Chistol, A. (2020). Activitățile extrașcolare – componentă a educației nonformale. În *Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare* (Ediția a III-a, pp. 91-97). Bălți: Tipografia din Bălți. ISBN 978-9975-3422-5-4.
- Chiș, O. (2021). *Școala și comunitatea. Repere teoretice și exemple de bune practici*. Presa Universitară Clujeană.
- Chong Xiao, K., Wan, K., & Kwong, T. (2024). Developing and validating a scale to measure tertiary students' sustainability competence in extracurricular settings in Asia. *Cogent Education*, 11(1), 2334107. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2024.2334107>.
- Christison, C. (2013). The benefits of participating in extracurricular activities. *BU Journal of Graduate Studies in Education*, 5(2), 17–20. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=EJ1230758>. accesat la data de 11.11.2024.
- Čirić, N. (2023). The role and challenges of religious education in the development of young people's moral values. *Proceedings of the Faculty of Islamic Sciences in Sarajevo*, 28, 351–370. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1230569>.
- Cîrneanu, A. M. (2016). *Evaluarea și certificarea rezultatelor învățării nonformale și informale în domeniul apărării: O perspectivă europeană* [Teză de doctorat, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Cladellas Pros, R., Muntada, M. C., Martín, M. B., & Gotzens Busquets, C. (2013). Extracurricular activities and academic performance in elementary school students. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 3(2), 87–97. <https://doi.org/10.3390/ejihpe3020008>.
- Clichici, V. (n.d.). *Organizarea activităților extrașcolare din perspectiva parteneriatelor educaționale*. Institutul de Dezvoltare și Informație.
- Cojocaru, A., & Brașoveanu, R. (2021). Impactul psihoemoțional al educației moral-religioase în cadrul familiei, școlii și bisericii [Psychoemotional impact of moral-religious education in the family, school, and church]. *Vector European*, 02, 158–163. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1279811>.
- Cojocaru, A., Bumbar, A., Kanalaș, G., Matu, R., Șerbu, B. M., Ageu, L., Nussbaum, L., & Nussbaum, L. (2021). Influențele mass-media asupra dezvoltării copilului și adolescentului. *Journal for Neurology & Psychiatry of Child & Adolescent in Romania*, 27(1), 5–18.
- Colda, L. D. (2020). O, pune-mă pe inimă pecete! (C. Cant. 8, 6) – Repere patristice ale unei

- gnoseologii îndumnezeitoare a umanului. *TABOR*, 2, 29–39.
- Coleman, J. S. (1987). Families and schools. *Educational Researcher*, 16(6), 32.
<https://doi.org/10.2307/1175544>.
- Collins, M. A., Romero, V. F., Young, A., Dorph, R., Foreman, J., Strang, C., & Laina, V. (2024). The value of outdoor environmental education programs for girls and youth of color: Cultivating positive dispositions toward science and the environment. *Environmental Education Research*, 31(1), 108–133.
<https://doi.org/10.1080/13504622.2024.2340502>
- Coman, C., Neagoe, A., Onaga, F. M., Bularca, M. C., Otovescu, D., Otovescu, M. C., Talpă, N., & Popa, B. (2024). How religion shapes the behavior of students: A comparative analysis between Romanian confessional and non-confessional schools. *Frontiers in Education*, 9, 1358429. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1358429>.
- Comenius, J. A. (1970). *Didactica Magna* (Traducere, note, comentarii și studiu de prof. dr. Iosif Antohe). Editura Didactică și Pedagogică.
- Consiliul Europei. (2003). *Raportul final al Grupului de Lucru privind Indicatorii Politicii Tineretului*.
- Consiliul Europei. (2012). *Compendiumul privind politica tineretului*.
- Consiliul Europei. (2016). *Politica privind tineretul: sprijin, asistență și resurse pentru dezvoltarea politicii privind tineretul în statele membre*.
- Copen, C. E., & Silverstein, M. (2008). The Transmission of Religious Beliefs across Generations: Do Grandparents Matter? *Journal of Comparative Family Studies*, 39(1), 59–71. <http://www.jstor.org/stable/41604200>.
- Cornea, G. G. (2018). *Educația morală – O componentă a formării personalității*. Brașov. Disponibil la <https://old.upm.ro/ldmd/?pag=LDMD-06/vol06-Com>.
- Cosmovici, A. (1996). *Psihologie generală*. Editura Polirom.
- Cosmovici, A., & Iacob, L. (2008). *Psihologie școlară*. Polirom.
- Costin, G. (2013). Repere psiho-pedagogice pastorale ale educației pentru formarea personalității elevului prin prisma parteneriatului educațional [Psycho-pedagogical pastoral landmarks of education for shaping students' personality through the lens of educational partnership]. *Ministerul Educației al Republicii Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Institutul de Științe ale Educației*, 654–659.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Scoala_moderna_provocari_si_oportunitati_2015%20%281%29.pdf#page=655.
- Cotton, S., McGrady, M. E., & Rosenthal, S. L. (2010). Measurement of

- religiosity/spirituality in adolescent health outcomes research: Trends and recommendations. *Journal of Religion and Health*, 49(4), 414–444.
<https://doi.org/10.1007/s10943-010-9324-0>.
- Craft, S. W. (2012). The impact of extracurricular activities on student achievement at the high school level (Dissertation No. 543). University of Southern Mississippi. *Aquila Digital Community*. <https://aquila.usm.edu/dissertations/543>. Accessed November 11, 2024.
- Crețu, C. (2009). Parteneriatul școală-comunitate în promovarea talentelor. *Revista Didactica Pro...*, revistă de teorie și practică educațională, 53(1), 14-16.
- Crețu, D. (2015). *Metodologia cercetării educaționale*. Editura Universității „Lucian Blaga”.
- Cristea, S. (2002). *Dicționar de pedagogie*. Editura Litera.
- Cristea, S. (2014). Educație pentru responsabilizare socială. *Revista Didactica Pro...*, 3(85), 56–60. ISSN 1810-6455.
- Cristea, S. (2017). *Concepte fundamentale în pedagogie. Conținuturile și formele generale ale educației* (Vol. IV). Editura Didactica Publishing House.
- Cristescu, M. S. (2014). *Didactica educației morale: Demersuri metodologice pentru învățământul primar și preșcolar*. Editura Universitară.
- Croitoru, I., & Munteanu, H. (2014). The moral-religious education – A support of self-conscience training. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 2155–2163.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.537>.
- Crosby, R. G., Smith, E. I., LaChausse, R. G., Blanchette, L., & Palardy, G. J. (2021). Practices of supportive church children’s ministries: An exploratory multilevel investigation of Church of the Nazarene congregations in the United States. *Review of Religious Research*, 63(3), 381–409. <https://doi.org/10.1007/s13644-021-00446-1>.
- Csikszentmihalyi, M., & Larson, R. (1987). Validity and reliability of the experience-sampling method. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 175(9), 526–536.
<https://doi.org/10.1097/00005053-198709000-00004>.
- Cuciureanu, M., & Velea, S. (2008). *Educația morală religioasă în sistemul de educație din România*. Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Teoria Educației.
- Cucoș, C. (1996). *Educația religioasă: Conținut și forme de realizare*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucoș, C. (1996). *Pedagogie*. Editura Polirom.
- Cucoș, C. (1999). *Educația religioasă: Repere teoretice și glodometodice*. Editura Polirom.
- Cucoș, C. (2006). Biserica și școala în reconstruirea mediului comunitar. *Revista Didactica*

- Pro... Revistă de Teorie și Practică Educațională*, 35(1), 16–17.
- Cucoș, C. (2006). *Pedagogie* (Ediția a II-a). Editura Polirom.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie* (Ediția a treia, revăzută și adăugită). Editura Polirom.
- Cucoș, C., & Labăr, A. (2008). Consecințe ale educației religioase asupra formării conduitei tinerilor: Perspectiva beneficiarilor. *Basiliana*, 1(1), 65–102.
- Curelaru, M. (2023). *Metode de cercetare în psihologie*. Academia.edu.
https://www.academia.edu/13280614/METODE_DE_CERCETARE_IN_PSIHOLOGIE
- Cuznețov, L. (2016). Formarea și educația morală în cadrul familiei: Autoeducația morală și perfecționarea spirituală [Moral formation and education inside the family: Moral self-education and spiritual perfectioning]. *Altarul Reîntregirii*, 1, 41–56.
<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=477503>.
- Cuznețov, L. (2017). Ideile și acțiunile morale familiale ca factor decisiv al educației de calitate în contextul parteneriatului școală-familie-comunitate. *Acta et Commentationes Sciences of Education*, 11(2), 36–48.
- Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (2017, 12 septembrie). Cuvânt adresat în deschiderea Consfătuirii profesorilor de religie din Arhiepiscopia Bucureștilor. *Basilica*.
<https://basilica.ro/consfatuirea-profesorilor-de-religie-din-arhiepiscopia-bucurestilor-patriarhul-romaniei-a-indemnat-la-o-intensificare-a-colaborarii-tuturor-factorilor-implicati-in-educatie/>.
- Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (2011, septembrie 19–21). Mesaj adresat participanților la al IV-lea Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”, organizat de Patriarhia Română. *Ziarul Lumina*. <http://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/inceput-iv-editie-congresului-national-hristos-impartasit-copiilor> accesat la data de 2 august 2023.
- Daniliuc, M. (). Ora de religie, certitudinea unui viitor creștin al poporului român disponibil <https://doxologia.ro/ora-de-religie-certitudinea-unui-viitor-crestin-al-poporului-roman> (accesat la data de 28.10.2023).
- Davis III, R. F., & Kiang, L. (2015). Religious identity, religious participation, and psychological well-being in Asian American adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(3), 532–546. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0350-9>.
- Décarpentrie, L., Bélanger, C., Leduc, H., & Samuel, R. (2024). Extracurricular activities as a

- way to foster development for youth living in an extreme context: A basic psychological needs perspective in Madagascar. *Current Psychology*.
<https://doi.org/10.1007/s12144-024-06984-5>.
- Dempster, M. (2020). An exploration of character education as a tool of ‘moral repair’ in the developing world. *Journal of Religious Education*, 68(2), 249–265.
<https://doi.org/10.1007/s40839-020-00107-5>.
- Denault, A.-S., Litalien, D., Plamondon, A., Dupéré, V., Archambault, I., & Guay, F. (2022). Profiles of motivation for participating in extracurricular activities among students at disadvantaged high schools. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 80, 101421. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2022.101421>.
- Denault, A.-S., & Poulin, F. (2008). Associations between interpersonal relationships in organized leisure activities and youth adjustment. *The Journal of Early Adolescence*, 28(4), 477–502. <https://doi.org/10.1177/0272431608317607>.
- Denault, A.-S., & Poulin, F. (2009). Intensity and breadth of participation in organized activities during the adolescent years: Multiple associations with youth outcomes. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(9), 1199–1213. <https://doi.org/10.1007/s10964-009-9437-5>.
- Denault, A.-S., Ratelle, C. F., Duchesne, S., & Guay, F. (2018). Extracurricular activities and career indecision: A look at the mediating role of vocational exploration. *Journal of Vocational Behavior*. doi:10.1016/j.jvb.2018.11.006.
- Dezutter, J., Soenens, B., & Hutsebaut, D. (2006). Religiosity and mental health: A further exploration of the relative importance of religious behaviors vs. religious attitudes. *Personality and Individual Differences*, 40(4), 807–818.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.08.014>.
- Diaconu, M., Jinga, I. (coord), (2004). *Pedagogie*. Editura ASE. pp. 134-141.
- Diaconu-Gherasim, L. R., Măirean, C., & Curelaru, M. (2022). *Metode cantitative de cercetare: Designuri și aplicații în științele sociale*. Editura Polirom.
- Dickinson, J., Griffiths, T.-L., & Bredice, A. (2020). “It’s just another thing to think about”: Encouraging students’ engagement in extracurricular activities. *Journal of Further and Higher Education*, 1–14. <https://doi.org/10.1080/0309877x.2020.1813263>.
- Dillen, A. & Pollefeyt, D. (2005). Family Education and Adolescents' Approaches to Religion. *Journal of Empirical Theology*, 18(2), 205-234.
- Disathaporn, C., Kerndnoonwong, S., & Areekul, C. (2024). Rezultatele pachetului de activități

- de învățare pentru dezvoltarea competenței de management al învățării a profesorilor din educația non-formală. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 14(1).
<https://doi.org/10.3102/0034654310364533>.
- Dițoiu, E. I., & Organizația Națională „Cercetașii României” (ONCR). (2010). *Publicație realizată de Echipa Națională de Programe a Organizației Naționale „Cercetașii României”, membră cu drepturi depline a Organizației Mondiale a Mișcării Scout*. Organizația Națională „Cercetașii României”.
- Dobrin, E. (2020). *Importanța și necesitatea comunicării mesajului Evangheliei pentru actuala generație de adolescenți influențată de mass-media și tehnologia informațională* [Teză de doctorat, Universitatea din București]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Dole, S. (2001). Reconciling contradictions: Identity formation in individuals with giftedness and learning disabilities. *Journal for the Education of the Gifted*, 25(2), 103–137.
<https://doi.org/10.1177/016235320102500202>.
- Dollahite, D. C., & Marks, L. D. (2019). Positive youth religious and spiritual development: What we have learned from religious families. *Religions*, 10(10), 548.
<https://doi.org/10.3390/rel10100548>.
- Donahue, M. J., & Benson, P. L. (1995). Religion and the Well-Being of Adolescents. *Journal of Social Issues*, 51(2), 145–160. doi:10.1111/j.1540-4560.1995.tb01328.x.
- Donitsa-Schmidt, S., & Zuzovsky, R. (2020). The effect of formal, nonformal, and informal learning on teachers’ promotion to middle leadership roles in schools. *International Journal of Leadership in Education*, 23(4), 371–387.
<https://doi.org/10.1080/13603124.2018.1508754>.
- Dulamă, M. E. (2002). Excursiile școlare. *Didactica Pro...*, 2(12), 60–63.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Excursiile%20scolare.pdf.
- Dumitrănă, M. (2012). Educația morală în instituția școlară. *Studia Universitatis*, 5(55), 73–76.
- Dumitrașcu, O. (2015). The influence of students’ involvement in extracurricular activities on the development of skills and competencies. *Management Intercultural*, 17(2), 579–584.
- Dumitrescu, O. (căs. Istrate). (2016). *Valorile sociale și comportamentul tinerilor* [Teză de doctorat, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Școala Doctorală de Științe Social-Politice].
<https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.

- Duriez, B., & Soenens, B. (2004). Reconsidering the relationship between parenting and religiosity. *Psychological Reports*, 94(2), 545–546.
<https://doi.org/10.2466/pr0.94.2.545-546>.
- Duță, N. (2018). The role of education in the development of moral values and principles: Empirical study. *Euromentor Journal – Studies about Education*, 9(4), 44–55.
<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=759143>.
- Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Psychological Review*, 95(2), 256–273. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.95.2.256>.
- Dworkin, J. B., Larson, R., & Hansen, D. (2003). Adolescents' accounts of growth experiences in youth activities. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(1), 17–26.
<https://doi.org/10.1023/A:1021076222321>.
- Ebstein King, P., & Furrow, J. L. (2004). Religion as a resource for positive youth development: Religion, social capital, and moral outcomes. *Developmental Psychology*, 40(5), 703–713. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.40.5.703>.
- Eccles, J. S., & Barber, B. L. (1999). Student council, volunteering, basketball, or marching band: What kind of extracurricular involvement matters? *Journal of Adolescent Research*, 14(1), 10–43.
- Eccles, J. S., Barber, B. L., Stone, M., & Hunt, J. (2003). Extracurricular activities and adolescent development. *Journal of Social Issues*, 59(4), 865–889.
<https://doi.org/10.1046/j.0022-4537.2003.00095.x>.
- Eccles, J. S., & Gootman, J. A. (Eds.). (2002). *Community programs to promote youth development*. National Academies Press.
- Eccles, J. S., & Templeton, J. (2002). Chapter 4: Extracurricular and other after-school activities for youth. *Review of Research in Education*, 26(1), 113–180.
<https://doi.org/10.3102/0091732x026001113>.
- Enăchescu, V. A. (2019). Management of educational potential through extracurricular activities. *Review of International Comparative Management*, 20(3), 317–322.
Retrieved from <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1021344>.
- Eneia, D. (2010). Educația morală din perspectiva provocărilor contemporane. În *Educația din perspectiva valorilor. Tom I* (pp. 123–134). Alba Iulia: Editura Aeternitas.
- Engelen, B., Thomas, A., Archer, A., & Van den Ven, N. (2018). Exemplare și ghionturi: combinarea a două strategii pentru educația morală. *Journal of Moral Education*, 47(6), 123–145. <https://doi.org/10.1080/03057240.2018.1490894>.

- Epstein, J. L. (1992). *School and family partnerships* (Report No. 6). Center on Families, Communities, Schools, and Children's Learning, Johns Hopkins University.
<https://eric.ed.gov/?id=ED343715>.
- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2010). *School Counselors' Roles in Developing Partnerships with Families and Communities for Student Success*. *Professional School Counseling*, 14(1), 2156759X1001400. doi:10.1177/2156759x1001400102.
- Escalona, H. B. P., Torres, F. R. L., & Rhudy, S. M. A. B. (2024). The role of the catechetical formation programs of San Pedro Calungsod Parish towards a synodal church: A case study. *International Journal of Multidisciplinary Research and Publications (IJMRAP)*, 6(12), 28–34.
- Evdokimov, P. (1996). *Ortodoxia*. Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.
- Falk, J. H., & Dierking, L. D. (1997). School field trips: Assessing their long-term impact. *Curator: The Museum Journal*, 40(3), 211–218. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.1997.tb01304.x>.
- Fântână, A. (2020). The moral-religious development of adolescents in extracurricular contexts. În O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor* (Vol. XVII, pp. 109–114). Eikon.
- Fântână, A. (2021). The involvement of adolescents in carrying out extracurricular activities. Research based on questionnaire. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family. Interdisciplinary perspectives and analyses. The International Conference "Education in the Perspective of Values", the 13th edition* (pp. 184–185). Eikon. <https://www.cceol.com/search/chapter-detail?id=1007599>
- Fântână, A. (2022). Involvement of teachers in carrying out extracurricular activities with young people. Questionnaire-based research. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family. Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 217–222). Eikon. <https://www.cceol.com/search/chapter-detail?id=1080970>
- Fântână, A. (2023). Changes in the moral-religious behavior of adolescents through involvement in extracurricular activities. Results obtained using the interview method. În I. Scheau, D. Opreș, & A. Aleksandrov (Eds.), *Values, systems, education. Challenges and perspectives* (pp. 119–123). Eikon.
<https://doi.org/10.56177/epvl.ch14.2023.en>
- Fântână, A., & Nicola, A. N. (2021). Involvement of parents in supporting extracurricular

- educational activities with young people. In L. Gomez Chova, A. Lopez, & I. Candel Torres (Eds.), *ICERI2021. 14th Annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 3300–3305). <https://doi.org/10.21125/iceri.2021.0812>
- Fântână, A., & Opreș, D. (2022). Changes in the relationship of high school students with self and others, through involvement in extracurricular educational activities. In L. Gomez Chova, A. Lopez, & I. Candel Torres (Eds.), *ICERI2022. Proceedings of the 15th Annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 4789–4794). <https://doi.org/10.21125/iceri.2022.1157>
- Fântână, A., & Opreș, D. (2025). Students' motivations and options to participate in extracurricular activities organized by the school. *Acta Didactica Napocensia*, 18(1), 35–45. <https://doi.org/10.24193/adn.18.1.4>
- Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M. A., & Childs, S. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban, low-income children. *School Psychology Review*, 33(4), 467–480. <https://doi.org/10.1080/02796015.2004.12086262>.
- Farb, A. F., & Matjasko, J. L. (2012). Recent advances in research on school-based extracurricular activities and adolescent development. *Developmental Review*, 32(1), 1–48. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2011.10.001>.
- Fauth, R. C., Roth, J. L., & Brooks-Gunn, J. (2007). Does the neighborhood context alter the link between youth's after-school time activities and developmental outcomes? A multilevel analysis. *Developmental Psychology*, 43(3), 760–777. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.3.760>.
- Feldman, A. F., & Matjasko, J. L. (2005). The role of school-based extracurricular activities in adolescent development: A comprehensive review and future directions. *Review of Educational Research*, 75(2), 159–210. <https://doi.org/10.3102/00346543075002159>.
- Ferescu, V. (2010). Educația religioasă în familie și societate ca soluție pentru depășirea crizei spirituale și morale a societății românești contemporane. În *Educația din perspectiva valorilor* (Vol. I, pp. 357-364).
- Fernández-González, M. J. (2019). Character growth mindset enhancement in extracurricular activities: An international study. *Innovations, Technologies and Research in Education*, 2019, 254–267. https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/ATEE-2019-ITRE/itre-2019_17_Fernandez_Gonzalez.pdf.
- Fernández González, M. J., & Akrivou, K. (2024). The 'person of moral growth': A model of

- moral development based on personalist virtue ethics. *Cogent Education*, 11(1), 2418785. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2024.2418785>.
- Fernández González, M. J., & Surikova, S. (2022). The short-term impact of a character growth intervention during a week-long summer camp among 10–15-year-old Baltic Sea region boys. *Journal of Baltic Studies*, 54(3), 533–551. <https://doi.org/10.1080/01629778.2022.2123367>.
- Ferreira, D. C. R. R., & Santos, A. R. de J. (2019). Non-formal education and its interface with social pedagogy: Concept, context, and propositions about the formation of the citizen subject. *RIAEE – Revista Ibero-Americana de Estudos em Educação*, 14(4), 2275–2286. <https://doi.org/10.21723/riace.v14i4.11975>.
- Floroaia, M. (2020). Rolul familiei în educarea și dezvoltarea creativității copiilor. In *Creativitatea și dezvoltarea personală: dimensiuni psihologice și filozofice* (pp. 173-180).
- Foley, C., Darcy, S., Hergesell, A., Almond, B., McDonald, M., Nguyen, L. T., & Morgan-Brett, E. (2023). Extracurricular activities, graduate attributes and serious leisure: Competitive sport versus social-cultural clubs in campus life. *Leisure Studies*, 42(6), 971–988. <https://doi.org/10.1080/02614367.2023.2168030>.
- Fontana, A., & Frey, J. H. (2005). The interview: From neutral stance to political involvement. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed., pp. 695–727). Sage Publications.
- Francis, L. (1978). Measurement reapplied: Research into the child's attitude towards religion. *British Journal of Religious Education*, 1(2), 45–51. <https://doi.org/10.1080/0141620780010202>.
- Francis, L. J. (1992). The influence of religion, gender, and social class on attitudes toward school among 11-year-olds in England. *The Journal of Experimental Education*, 60(4), 339–348. <https://doi.org/10.1080/00220973.1992.9943870>.
- Francis, L. J. (2013). Implicit religion, explicit religion and purpose in life: An empirical enquiry among 13- to 15-year-old adolescents. *Mental Health, Religion & Culture*, 16(9), 909–921. <https://doi.org/10.1080/13674676.2012.756615>.
- Francis, L. J. (2020). Perspective psihologice asupra educației religioase. *Brill Research Perspectives in Religion and Education*, 1(2), 1–89. <https://doi.org/10.1163/25895303-12340002>
- Francis, L. J., & Pearson, P. R. (1985). Extraversion and religiosity. *The Journal of Social Psychology*, 125(2), 269–270. <https://doi.org/10.1080/00224545.1985.9922882>.

- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2005). Developmental benefits of extracurricular involvement: Do peer characteristics mediate the link between activities and youth outcomes? *Journal of Youth and Adolescence*, 34(6), 507–520.
<https://doi.org/10.1007/s10964-005-8933-5>.
- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2008). Participation in extracurricular activities in the middle school years: Are there developmental benefits for African American and European American youth? *Journal of Youth and Adolescence*, 37(9), 1029–1043.
<https://doi.org/10.1007/s10964-008-9309-4>.
- Fredricks, J. A., & Simpkins, S. D. (2011). Promoting positive youth development through organized after-school activities: Taking a closer look at participation of ethnic minority youth. *Child Development Perspectives*, 6(3), 280–287.
<https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2011.00206.x>.
- Fredricks, J. A., & Simpkins, S. D. (2013). Organized out-of-school activities and peer relationships: Theoretical perspectives and previous research. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2013(140), 1–17.
<https://doi.org/10.1002/cad.20034>.
- French, D. C., Purwono, U., & Triwahyuni, A. (2011). Friendship and the religiosity of Indonesian Muslim adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(12), 1623–1633. <https://doi.org/10.1007/s10964-011-9645-7>.
- Frisco, M. L., Muller, C., & Dodson, K. (2004). Participation in voluntary youth-serving associations and early adult voting behavior. *Social Science Quarterly*, 85(3), 660–676. <https://doi.org/10.1111/j.0038-4941.2004.00238.x>.
- Fundația Noi Orizonturi. (2022). 10 proiecte de Service-Learning.
<https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2022/02/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>.
- Fundația Noi Orizonturi. (2022). *Volum cercetare – Varianta extinsă*.
https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2022/05/2_Volum_cercetare_Varianta_Extinsa_Studiu_web.pdf.
- Fundația Noi Orizonturi. (n.d.). *Inimi Deschise*. <https://inimideschise.noi-orizonturi.ro/>.
- Fundația Noi Orizonturi. (n.d.). *Tabăra VIAȚA – Activități*.
<https://www.noi-orizonturi.ro/tabara-viata/activitati/>.
- Fundația SOROS România. (2012). *Activități extrașcolare în ruralul românesc: Dezvoltarea de competențe-cheie la copii și tineri*. Editura Universitară.
<https://doi.org/10.5682/9786065913271>.

- Furda, M., & Shuleski, M. (2019). The impact of extracurriculars on academic performance and school perception. *ERIC*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1208711.pdf> (Accessed on August 8, 2024).
- Furrow, J. L., King, P. E., & White, K. (2004). Religion and positive youth development: Identity, meaning, and prosocial concerns. *Applied Developmental Science*, 8(1), 17–26. https://doi.org/10.1207/s1532480xads0801_3.
- Găitan (Gherasim), L. (2016). *Rolul consilierii educaționale de grup în dezvoltarea inteligenței emoționale* [Teză de doctorat, Universitatea din București]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Gáll, Z. S. (2018). *Contribuțiile activităților psihomotrice extracurriculare în ameliorarea comportamentului adaptativ al preșcolarului în tranziția către clasa pregătitoare* [Teză de doctorat, Universitatea Transilvania din Brașov]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Gamage, K. A. A., Dehideniya, D. M. S. C. P. K., & Ekanayake, S. Y. (2021). The role of personal values in learning approaches and student achievements. *Behavioral Sciences*, 11, 102. <https://doi.org/10.3390/bs11070102>.
- García-Moriyón, F., González-Lamas, J., Botella, J., González Vela, J., Miranda-Alonso, T., Palacios, A., & Robles-Loro, R. (2020). Research in moral education: The contribution of P4C to the moral growth of students. *Education Sciences*, 10(4), 119. <https://doi.org/10.3390/educsci10040119>.
- Gauvain, M. (1998). Cognitive development in social and cultural context. *Current Directions in Psychological Science*, 7(6), 188–192. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.ep10836917>.
- Gemar, A. (2023). Parental influence and intergenerational transmission of religious belief, attitudes, and practices: Recent evidence from the United States. *Religions*, 14(11), 1373. <https://doi.org/10.3390/rel14111373>.
- Georgescu, C., & Buhaș, R. (2020). Aspects regarding extracurricular sport activities in schools from Bihor County, Romania. *Baltic Journal of Health and Physical Activity, Special Issue*(1), 69–78. <https://doi.org/10.29359/BJHPA.12.Spec.Iss1.08>.
- Gherasim, A.-A. (2017). Activitățile extracurriculare și importanța lor în formarea personalității elevului. *Revista Pedagogică*, 12(2), 64–69.
- Gitiha, R. W., Rugano, P., Wakhu, S., & Muriithi, C. G. (2024). Students' perceptions

- towards the uptake of educational technologies in Christian Religious Education. *Cogent Education*, 11(1).
<https://doi.org/10.1080/2331186X.2024.2310968>.
- Glanville, J. L., Sikkink, D., & Hernández, E. I. (2008). Religious involvement and educational outcomes: The role of social capital and extracurricular participation. *The Sociological Quarterly*, 49(1), 105–137. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2007.00108.x>.
- Globu, N. (2018). Impactul culturii organizaționale asupra parteneriatului școală–comunitate. În *Curriculumul școlar: Provocări și oportunități de dezvoltare* (pp. 350–354). Institutul de Științe ale Educației. ISBN 978-9975-48.
- Glodeanu, F. (2015). *Educație inter/transreligioasă în școală: Repere teoretice și metodice pentru implementarea unei paradigme educaționale religioase complexe*. Editura Lumen.
- Godina, L. (2012). Religion and parenting: Ignored relationship? *Child & Family Social Work*, 19(4), 381–390. <https://doi.org/10.1111/cfs.12054>.
- González, M. J. F. (2019). Character growth mindset enhancement in extracurricular activities: An international study. In *Innovations, technologies and research in education, 2019* (pp. 254–267). Association for Teacher Education in Europe (ATEE) Spring Conference. Retrieved from
https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/ATEE-2019-ITRE/itre-2019_17_Fernandez_Gonzalez.pdf.
- Good, M., & Willoughby, T. (2008). Adolescence as a sensitive period for spiritual development. *Child Development Perspectives*, 2(1), 32–37.
<https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2008.00038.x>
- Good, M., & Willoughby, T. (2010). Evaluating the direction of effects in the relationship between religious versus non-religious activities, academic success, and substance use. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(6), 680–693. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9581-y>.
- Goodman, M. A., & Dyer, W. J. (2023). How does religious faith impact positive youth outcomes. *Religions*, 14, 881. <https://doi.org/10.3390/rel1407088>.
- Goshin, M., Dubrov, D., Kosaretsky, S., & Grigoryev, D. (2021). The strategies of parental involvement in adolescents' education and extracurricular activities. *Journal of Youth and Adolescence*, 50(5), 906–920. <https://doi.org/10.1007/s10964-021-01399-y>.
- Gray, S., Romaniuk, H., & Daraganova, G. (2018). Adolescents' relationships with their

- peers. In *LSAC annual statistical report 2017*. Australian Institute of Family Studies.
<https://growingupinaustralia.gov.au/research-findings/annual-statistical-reports/adolescents-relationships-their-peers>.
- Green, M., & Elliott, M. (2009). Religion, health, and psychological well-being. *Journal of Religion and Health*, 49(2), 149–163. <https://doi.org/10.1007/s10943-009-9242-1>.
- Gribincea, T. (2017). Managementul activităților extracurriculare în clasele de adolescenți. *Revista de studii interdisciplinare „C. Stere”*, 15(3-4), 210-220.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/RSI_2017_3-4_pp210-220.pdf.
- Griffiths, T.-L., Dickinson, J., & Day, C. J. (2021). Exploring the relationship between extracurricular activities and student self-efficacy within university. *Journal of Further and Higher Education*, 45(9), 1294–1309.
<https://doi.org/10.1080/0309877x.2021.1951687>.
- Groen, A. (2017). *Effect of extra-curricular activities on students' spiritual growth* [Master's thesis, Dordt University]. Dordt Digital Collections.
https://digitalcollections.dordt.edu/med_theses/107.
- Grupul Național de Lucru. (2019, April 3). Minuta întâlnirii Grupului Național de Lucru pentru formularea politicii publice privind standardele activităților de lucru cu tinerii – București. https://www.standarde-tineret.ro/wp-content/uploads/2019/08/Minut%C4%83-Int%C3%A2lnire-3_Grupul-Na%C8%9Bional-Standarde-tineret.pdf.
- Guilmette, M., Mulvihill, K., Villemare-Krajden, R., & Barker, E. T. (2019). Past and present participation in extracurricular activities is associated with adaptive self-regulation of goals, academic success, and emotional wellbeing among university students. *Learning and Individual Differences*, 73, 8–15.
<https://doi.org/10.1016/j.lindif.2019.04.006>.
- Gutierrez, S., Acero, A., Olivas, I., González-Mendivil, J. A., & Caballero-Montes, E. (2024). The academic and emotional impact of extracurricular activities on college students. *2024 IEEE World Engineering Education Conference (EDUNINE), Guatemala City, Guatemala*, 1–5. <https://doi.org/10.1109/EDUNINE60625.2024.10500629>.
- Guțu, V. (2020). Educația formală, nonformală și informală: Cadrul comparativ. În *Integrare prin cercetare și inovare* (pp. 129–133).
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/129-133_17.pdf.
- Han, A., & Kwon, K. (2018). Students' perception of extracurricular activities: A case study.

- Journal of Advances in Education Research*, 3(3), 143–153.
<https://doi.org/10.22606/jaer.2018.33002>.
- Han, S., Lee, J., & Park, K.-G. (2017). The impact of extracurricular activities participation on youth delinquent behaviors: An instrumental variables approach. *Journal of Adolescence*, 58, 84–95. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.05>.
- Hancock, D., Dyk, P. H., & Jones, K. (2012). Adolescent involvement in extracurricular activities: Influences on leadership skills. *Journal of Leadership Education*, 11(1), 84–101. <https://doi.org/10.12806/v11/i1/rf5>.
- Hancock, D., Hyjer Dyk, P., & Jones, K. (2012). Adolescent involvement in extracurricular activities: Influences on leadership skills. *Journal of Leadership Education*, 11(1), 84–101. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S187712972100246X>.
- Hansen, D. M., Larson, R. W., & Dworkin, J. B. (2003). What adolescents learn in organized youth activities: A survey of self-reported developmental experiences. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 25–55. <https://doi.org/10.1111/1532-7795.1301006>.
- Hardy, S. A., & Carlo, G. (2005). Religiosity and prosocial behaviours in adolescence: The mediating role of prosocial values. *Journal of Moral Education*, 34(2), 231–249. <https://doi.org/10.1080/03057240500127210>.
- Hardy, S. A., Nelson, J. M., Moore, J. P., & King, P. E. (2019). Processes of religious and spiritual influence in adolescence: A systematic review of 30 years of research. *Journal of Research on Adolescence*, 29(2), 254–275. <https://doi.org/10.1111/jora.12486>.
- Hayati, F. N., Suyatno, S., & Susatya, E. (2020). Strengthening of religious character education based on school culture in the Indonesian secondary school. *The European Educational Researcher*, 3(3), 87–100. <https://doi.org/10.31757/euer.331>.
- Hayward, G. M., & Pearce, L. D. (2021). The sociology of adolescent religious and spiritual development. *Adolescent Research Review*, 6(3), 265–276. <https://doi.org/10.1007/s40894-021-00157-2>.
- Hayward, R. D., & Krause, N. (2014). Religion, mental health, and well-being: Social aspects. In V. Saroglou (Ed.), *Religion, personality, and social behavior* (pp. 255–280). Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9780203125359>.
- Herbsttrith, J. C., Kuperus, S., Dingle, K., & Roth, Z. C. (2019). Religion in the public schools: An examination of school personnel knowledge of the law and attitudes toward religious expression. *Research in Education*, 003452371882170. <https://doi.org/10.1177/0034523718821705>.

- Hill, P. C., & Pargament, K. I. (2003). Advances in the conceptualization and measurement of religion and spirituality: Implications for physical and mental health research. *American Psychologist*, 58(1), 64–74. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.58.1.64>.
- Holbea, G., Opriș, D., Opriș, M., & Jambore, G. (2010). *Apostolat educațional. Ora de religie – cunoaștere și devenire spirituală*. Editura Basilica.
- Holdsworth, C. (2010). Why volunteer? Understanding motivations for student volunteering. *British Journal of Educational Studies*, 58(4), 421–437. <https://doi.org/10.1080/00071005.2010.527666>.
- Horga, I. (2010). Educația religioasă – o opțiune explicită a sistemelor de învățământ europene. In D. Opriș (Coord.), *Educația religioasă în dialog cu societatea. Cercetări pedagogice, psihologice și istorice* (pp. 40-42). Editura Reîntregirea.
- Horga, I. (n.d.). Perspective europene privind educația religioasă în școală. Retrieved from <https://pdfcoffee.com/47724312-educ-religioasa-in-europa-irina-horga-pdf-free.html> [Accessed August 23, 2023].
- Horowski, J. (n.d.). Educația religioasă creștină și dezvoltarea virtuților morale: O abordare neotomistă. *British Journal of Religious Education*, 42(4), 447–458.
- Horwitz, I. M. (2021). Religion and academic achievement: A research review spanning secondary school and higher education. *Review of Religious Research*, 63(1), 107–154. <https://doi.org/10.1007/s13644-020-00433-y>.
- Horwitz, I. M., Domingue, B. W., & Harris, K. M. (2020). Not a family matter: The effects of religiosity on academic outcomes based on evidence from siblings. *Social Science Research*, 102426. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2020.102>.
- Hristos împărtășit copiilor. (n.d.). *Hristos împărtășit copiilor*. Retrieved from <https://hristosimpartasitcopiilor.blogspot.com/> [Accessed August 2, 2023].
- Husebø, D., Johannessen, Ø. L., & Skeie, G. (2022). Impact of action research in Norwegian religious education. *British Journal of Religious Education*, 45(1), 45–56. <https://doi.org/10.1080/01416200.2022.2049207>.
- Ibraeva, A., Abdigapbarova, U., Shalabayeva, L., & Zhiyenbayeva, N. (2025). Formation of stress resilience in adolescents through training in performing arts. *International Journal of Adolescence and Youth*, 30(1). <https://doi.org/10.1080/02673843.2024.2448275>.
- Idrissi, H. (2020). Exploring global citizenship learning and ecological Behaviour change through extracurricular activities. *International Journal of Lifelong Education*, 39(3), 272–290. <https://doi-org.web.bcuculuj.ro:2443/10.1080/02601370.2020.1778805>.

- İleritürk, D. (2023). Evaluation of extracurricular activities in education according to pre-school teacher candidates' views. *Social Sciences & Humanities Open*, 8(1), 100524. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100524>.
- Ilieva-Trichkova, P., & Boyadjieva, P. (2023). Bounded advantages of higher education regarding young adults' participation in nonformal education. *European Journal on the Education and Learning of Adults*, 15(2), 123–140. <https://doi.org/10.33384/rela.2000-7426.4433>.
- Iltis, A. (2016). The moral development of Christian youth. *Altarul Reîntregirii*, 1, 161–178. Retrieved from <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=478717>
- Imbrișcă, H. (2010). Metode de învățare în grupuri mici în activitățile de cunoaștere a mediului din grădiniță. *Romanian Journal of Education*, 2, 31–55.
- Institutul de Științe ale Educației. (2008). *Timpul elevilor* (M. Jigău, Coord.). Ed. Alpha MDN. Disponibil la https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/Studiu.ISE_.Timpul_elevilor.pdf
- Institutul de Științe ale Educației. (2011). *Responsabilitatea profesorilor în formarea morală afectivă a tinerilor* (Raport de cercetare).
- Ionescu, D. (2015). Rolul activităților extracurriculare în dezvoltarea competențelor elevilor. *Revista de Educație*, 17(1), 78–86.
- Ionescu, M., & Radu, I. (1995). *Didactica modernă*. Editura Dacia.
- Iorda, C. (2009). *Educația preșcolarilor după principiile Sfântului Ioan Gură de Aur*. Editura Cartea Ortodoxă.
- Iovan, M. (2009). Aspecte identitare ale finalităților educației religioase [Identity-related aspects of the purposes of religious education]. *Studii de Știință și Cultură*, 4(19), 54–64. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=170003>.
- Irineu, Episcop de Ekaterinburg și Irbit. (2007). *Educația religioasă: Învățăături pentru copii și tineri*. Editura Sofia.
- Istrate, D. (2016). Activitățile extrașcolare și influența lor asupra dezvoltării personalității elevilor. *Revista de Psihologie*, 22(3), 125–134.
- Iuga, N. (2015). *Din istoria marilor idei etice și pedagogice: Compendiu*. Editura Grinta.
- Iurea, C. (2022). Family involvement in extracurricular activities aimed to support children educationally and emotionally. *Jus et Civitas – A Journal of Social and Legal Studies*, 2, 63–68. Retrieved from <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1134776>.
- Ivașcu, A. C. (2023). Aspecte privind impactul pedagogic și posibilitățile didactice de

- realizare a educației religioase la grădiniță. Opinia cadrelor didactice [Aspects regarding the pedagogical impact and didactic possibilities of implementing religious education in kindergarten. Teachers' opinion]. In [Publication/Book Title if applicable]. <https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1201566>.
- Jacobs, J. E., Vernon, M. K., & Eccles, J. S. (2004). Relations between social self-perceptions, time use, and prosocial or problem behaviors during adolescence. *Journal of Adolescent Research*, 19(1), 45–62. <https://doi.org/10.1177/0743558403258225>.
- Jafralie, S. N., & Zaver, A. (2019). Teaching religious education: The ethics and religious culture program as a case study. *FIRE: Forum for International Research in Education*, 5(1), 89–106. <https://doi.org/10.32865/fire201951136>.
- Jägerbrink, V., Glaser, J., & Östenberg, A. H. (2022). Extracurricular pulse activities in school: Students' attitudes and experiences. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(22), 15051. <https://doi.org/10.3390/ijerph192215051>
- Jang, S. J., Johnson, B. R., Kim, Y.-I., Polson, E. C., & Smith, B. G. (2014). Structured voluntary youth activities and positive outcomes in adulthood: An exploratory study of involvement in scouting and subjective well-being. *Sociological Focus*, 47(4), 238–267. <https://doi.org/10.1080/00380237.2014.939926>.
- Jašarević, A. (2017). Religious development in adolescence. *Novi Muallim*, 72, 42–48. Retrieved from <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=674159>.
- Jessor, R., Turbin, M. S., & Costa, F. M. (1998). Risk and protection in successful outcomes among disadvantaged adolescents. *Applied Developmental Science*, 2(4), 194–208. https://doi.org/10.1207/s1532480xads0204_3.
- Jessor, R., Van Den Bos, J., Vanderryn, J., Costa, F. M., & et al. (1995). Protective factors in adolescent problem behavior: Moderator effects and developmental change. *Developmental Psychology*, 31(6), 923–933. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.31.6.923>.
- Jioară, M., & Bîrsan, E. (2019). Managementul activităților extracurriculare. In *Materialele conferinței științifice a studenților* (Ediția 68, pp. 203–208). Tipografia Universității de Stat din Tiraspol. Retrieved from https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/86075.
- Jöesaar, H., Hein, V., & Hagger, M. S. (2012). Youth athletes' perception of autonomy support from the coach, peer motivational climate, and intrinsic motivation in sport setting: One-year effects. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(3), 257–262. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2011.12.001>.
- Kataev, S. L. (n.d.). Religiozitatea în sistemul de orientări valorice ale școlarilor. Retrieved

- from https://www.researchgate.net/publication/335762260_Religiosit.
- Kerekes, J. (2020). *Dezvoltarea competențelor în științe și tehnologie la elevii din învățământul gimnazial prin activități de educație extrașcolară realizate în Palatul și cluburile copiilor* [Teză de doctorat, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Khalid, F., Mirza, S. S., Bin-Feng, C., and Saeed, N. (2020). Learning engagements and the role of religion. *SAGE Open* 10:2158244019901256. doi: 10.1177/2158244019901256.
- Khasilova, D. F. (2024). Case study regarding adult students' learning of world languages and cultures in a unique voluntary and learner-centred nonformal setting. *Studies in the Education of Adults*. <https://doi.org/10.1080/02660830.2024.2315647>.
- Kim, J. (2015). The academic advantage of devotion: Measuring variation in the value of weekly worship in late adolescence on educational attainment using propensity score matching. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 54(3), 555–574. <https://doi.org/10.1111/jssr.12219>.
- Kim, J., & Bastedo, M. N. (2016). Athletics, clubs, or music? The influence of college extracurricular activities on job prestige and satisfaction. *Journal of Education and Work*, 30(3), 249–269. <https://doi.org/10.1080/13639080.2016.1165341>.
- King, P. E., & Boyatzis, C. J. (2004). Exploring adolescent spiritual and religious development: Current and future theoretical and empirical perspectives. *Applied Developmental Science*, 8(1), 2–6. https://doi.org/10.1207/s1532480xads0801_1.
- King, P. E., Carr, D., & Boitor, C. (2011). Religion, spirituality, positive youth development, and thriving. In *Advances in Child Development and Behavior* (pp. 161–195). <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-386492-5.00007-5>.
- Knapp, D., & Benton, G. M. (2006). Episodic and semantic memories of a residential environmental education program. *Environmental Education Research*, 12(2), 165–177. <https://doi.org/10.1080/13504620600688906>.
- Koç, S., & Koç, A. (2021). The effect failing to perform extracurricular activities has had on school culture and values education during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 12, 778678. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.778678>.
- Kock, A. (2015). Being a church through religious learning at the street level. *Ecclesial Practices*, 2(2), 217-234. <https://doi.org/10.1163/22144471-00202004>.
- Koenig, H. G. (2012). Religion, spirituality, and health: The research and clinical

- implications. *ISRN Psychiatry*, 2012, 1–33.
<https://doi.org/10.5402/2012/278730>.
- Koh, C. (2012). Moral development and student motivation in moral education: A Singapore study. *Australian Journal of Education*, 56(1), 83–101.
<https://doi.org/10.1177/000494411205600107>.
- Kominarets, T., Fomin, V., Bieloliptseva, O., Tkachenko, M., Malykhin, A., & Pryshliak, O. (2022). Strategic tasks of contemporary education: Formal, nonformal, informal. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 14(4), 394–407.
<https://doi.org/10.18662/rrem/14.4/64>.
- Kongulis. (2012). *Îmbisericirea elevilor pentru o educație religioasă liturgică*. Editura Deisis.
- Koulomzin, S. (2010). *Biserica și copiii noștri*. Editura Sophia.
- Kravchenko, Z., & Nygård, O. (2022). Extracurricular activities and educational outcomes: Evidence from high-performing schools in St Petersburg, Russia. *International Studies in Sociology of Education*, 32(4), 1106–1125.
<https://doi.org/10.1080/09620214.2021.2014933>.
- Kurniawan, K., Japar, M., and Purwanto, E. (2023). The effect of religious orientation on Students' prosocial behavior. *J. Bimbingan Konsel*. 12, 7–12.
- Laboratorul pentru Analiza Războiului Informațional și Comunicare Strategică. (2020). *Barometrul vieții religioase* [Raport]. LARICS - CCSL. <https://larics.ro/wp-content/uploads/2020/12/Barometrul-vietii-religioase-LARICS-CCSL-16.12.2020.pdf> (accesat la data de 05.12.2024).
- Labăr, A. V. (2008). *SPSS pentru științele educației: Metodologia analizei datelor în cercetarea pedagogică*. Editura Polirom.
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *American Psychologist*, 55(1), 170–183. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.55.1.170>.
- Larson, R. W., Hansen, D. M., & Moneta, G. (2006). Differing profiles of developmental experiences across types of organized youth activities. *Developmental Psychology*, 42(5), 849–863. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.5.849>.
- Larson, R. W., & Verma, S. (1999). How children and adolescents spend time across the world: Work, play, and developmental opportunities. *Psychological Bulletin*, 125(6), 701–736. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.6.701>.
- Lazăr, I., Peun, A. C., & Mierlea, S. (2019). *Educație globală în contexte pedagogice nonformale* (pp. 11–13). Presa universitară clujeană.
- Leak, G. K., DeNeve, K. M., & Greteman, A. J. (2007). The relationship between spirituality,

- assessed through self-transcendent goal strivings, and positive psychological attributes. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, 18, 263–279.
<https://doi.org/10.1163/ej.9789004158511.i-301.102>.
- Lee, B. H. J., Pearce, L. D., & Schorpp, K. M. (2017). Religious pathways from adolescence to adulthood. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 56(3), 678–689.
<https://doi.org/10.1111/jssr.12367>.
- Lee, C.-M. (Angela), & Taylor, M. J. (2013). Moral education trends over 40 years: A content analysis of the Journal of Moral Education (1971–2011). *Journal of Moral Education*, 42(4), 399–429. <https://doi.org/10.1080/03057240.2013.832666>.
- Lee, W. K., & Joo, Y. S. (2020). Adolescent extracurricular activity participation: Associations with parenting stress, mother–adolescent closeness, and social skills. *Children and Youth Services Review*, 116, 105110.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105110>.
- Lemeni, A. (2016). Educație religioasă în școlile publice. *Ortodoxia, seria II*, 8(4), 43–50.
- Lemeni, A. (2016). Miza educației religioase în școlile publice. *Ortodoxia*, 8(4), 34–50.
- Lesseig, K., Slavitt, D., & Simpson, A. (2023). Transdisciplinary STEM: Examples of student thinking within nonformal learning experiences. *Education Sciences*, 13, 435.
<https://doi.org/10.3390/educsci13050435>
- Liddicoat, K., & Krasny, M. E. (2013). Research on the long-term impact of environmental education. In R. B. Stevenson, M. Brody, J. Dillon, & A. Wals (Eds.), *International handbook of research on environmental education* (pp. 289–297). American Educational Research Association.
- Lind, G. (1989). Measuring moral judgment: A review of *The measurement of moral judgment* by Anne Colby and Lawrence Kohlberg. *Human Development*, 32(6), 388–397. <https://doi.org/10.1159/000276491>.
- Lipiäinen, T., Ubani, M., Viinikka, K., & Kallioniemi, A. (2020). What does “new learning” require from religious education teachers? A study of Finnish RE teachers’ perceptions. *Journal of Religious Education*. <https://doi.org/10.1007/s40839-020-00098-3>.
- Lipscomb, S. (2007). Secondary school extracurricular involvement and academic achievement: A fixed effects approach. *Economics of Education Review*, 26(4), 463–472. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2006.02>.
- Liu, X., & Liu, X. (2024). The impact of pastoral care on students’ religious and

- psychological well-being in a Christian tradition-based residential hall in Hong Kong. *Religions*, 15, 1061. <https://doi.org/10.3390/rel15091061>
- Liu, Y., Chen, Y., Zhao, C., Wang, X., & Zhang, R. (2023). Every little makes a mickle: The role of extracurricular activity events in leadership emergence. *Current Psychology*, 42, 26888–26903. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04956-9>
- Macavei, E. (2002). *Pedagogie. Teoria educației. Vol. I*. Editura Aramis.
- Macavei, E. (2002). *Pedagogie. Teoria educației. Vol. II*. Editura Aramis.
- Mag, A. G. (2010). Valoarea educației morale active. In *Educația din perspectiva valorilor. Tom II* (pp. XX-XX). Editura Aeternitas.
- Mahoney, A. (2010). Religion in families, 1999-2009: A relational spirituality framework. *Journal of Marriage and Family*, 72(4), 805–827. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00732.x>.
- Mahoney, J. L., & Cairns, R. B. (1997). Do extracurricular activities protect against early school dropout? *Developmental Psychology*, 33, 241–253. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.33.2.241>.
- Mahoney, J. L., Harris, A. L., & Eccles, J. S. (2006). Organized activity participation, positive youth development, and the over-scheduling hypothesis. *Social Policy Report / Society for Research in Child Development*. <https://doi.org/10.1002/j.2379-3988.2006.tb00049.x>
- Mahoney, M. W. (2023). Peer-mediated instruction and intervention to support the academic achievement of secondary students with Autism Spectrum Disorder: A systematic review of the literature. *The Journal of Special Education Apprenticeship*, 12(1). <https://doi.org/10.58729/2167-3454.1159>
- Malgorzata, B. (2021). Abordarea psiho-didactică în educația religioasă și educația morală. *Web of Science*, 12(6).
- Manea, A. D. (2014). Influențe ale educației religioase asupra formării conștiinței morale a studenților. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 149, 518–523.
- Manninen, N. (2024). Benevolent and spiritual – undergraduate social care students' identification with religious beliefs and moral virtues in a Finnish context. *Journal of Beliefs & Values*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/13617672.2024.2404766>.
- Măntăluță, O. (2014). The international context of extracurricular activities – Trends. *Euromentor Journal – Studies about Education*, 1(1), 66–75. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=295744>.
- Marchenko, G., Timofeev, S., & Vodopianova, K. (2020). Extracurricular activities of

- students – A means of forming professional motivation. *E3S Web of Conferences*, 210, 18028. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202021018028>.
- Margo, E. P. (n.d.). Provocarea integrării educației religioase catolice și a catehezei: O tulburare americană?
- Marin, D. C., Bocoș, M. D., Todea, A., & Pinte, M. S. (2021). *Parteneriatul educațional școală-familie. Ghidul profesorului pentru învățământul primar*. Presa Universitară Clujeană.
- Marinescu, S. (n.d.). Implicarea parohiei în educația religioasă a copiilor și tinerilor: Studiu de caz parohia Nașterii Maicii Domnului Brăila. În *Teologie și educație la Dunărea de Jos*, XV.
- Marini, A. (2017). Building students' characters through extracurricular activities. In *Proceedings of the 1st Yogyakarta International Conference on Educational Management/Administration and Pedagogy (YICEMAP 2017)* (pp. 266–268). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/yicemap-17.2017.45>.
- Marini, A., Safitri, D. D., & Muda, I. (2018). Managing school based on character building in the context of religious school culture (case in Indonesia). *Journal of Social Studies Education Research*, 9, 274–294.
- Martinez, A., Coker, C., McMahon, S. D., Cohen, J., & Thapa, A. (2016). Involvement in extracurricular activities: Identifying differences in perceptions of school climate. *The Educational and Developmental Psychologist*, 33(01), 70–84. <https://doi.org/10.1017/edp.2016.7>.
- Mateciuc, B. (2008). *Tinerii față în față cu Biserica. În Paradoxul creștin și cartea tinereții*. Editura Reîntregirea.
- Măntăluță, O., Velea, S., Neașu-Dalu, C., Novak, C., & Iftode, O. (2013). *Școala altfel: Să știi mai multe, să fii mai bun! Evaluarea programului național de activități extracurriculare și extrașcolare 2012-2013*. Institutul de Științe ale Educației. Disponibil la https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2014/06/Evaluare_Scoala_Altfel.pdf
- McFeeters, M., Hammond, M., & Taylor, B. J. (2021). Christian faith-based youth work: Systematic narrative review. *Journal of Beliefs & Values*, 43(4), 448–460. <https://doi.org/10.1080/13617672.2021.1991645>.
- McNeal, R. (1995). Extracurricular activities and high school dropouts. *Sociology of Education*, 68, 62–81.
- McWhirter, A. C., & McIntyre, L. L. (2021). Associations between religion/spirituality,

- family characteristics, and mental health among parents with children with developmental delay. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*, 14(3), 301–317. <https://doi.org/10.1080/19315864.2021.1909680>.
- Meindl, P., Quirk, A., & Graham, J. (2017). Best practices for school-based moral education. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, 5(1), 3–10. <https://doi.org/10.1177/2372732217747087>.
- Metsäpelto, R.-L., & Pulkkinen, L. (2012). Socioemotional behavior and school achievement in relation to extracurricular activity participation in middle childhood. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 56(2), 167–182. <https://doi.org/10.1080/00313831.2011.581681>.
- Miller, L., Wickramaratne, P., Gameroff, M. J., Sage, M., Tenke, C. E., & Weissman, M. M. (2012). Religiosity and major depression in adults at high risk: A ten-year prospective study. *American Journal of Psychiatry*, 169(1), 89–94. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2011.10121823>.
- Ministerul Educației Naționale. (2023). *Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar*. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613. https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/Legi_educatie_Romani_a_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf
- Ministerul Educației. (2023). *Regulament privind organizarea și funcționarea palatelor și cluburilor copiilor* (4 septembrie 2023). *Monitorul Oficial*, 855 bis, 22 septembrie 2023. <https://www.monitoruloficial.ro/ro/>
- Ministerul Educației. (2024). *Regulament-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar* (Ordinul de ministru nr. 5.726/06.08.2024). https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Legislatie/2024/OME_5726_2024_ROFUIP.pdf
- Moberg, D. O. (2005). Research in spirituality, religion, and aging. *Journal of Gerontological Social Work*, 45(1-2), 11–40. https://doi.org/10.1300/j083v45n01_02.
- Mocanu, G. D., Răducanu, D. M., Pârvu, C., & Szabo, D. A. (2024). The role of lifestyle activities (mountain trips and hiking) in extracurricular and leisure options – Part 1: Attractiveness component analysis. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 16(3), 243–276. <https://doi.org/10.18662/rrem/16.3/893>.
- Mocanu, G.-D., Szabo, D. A., & Pârvu, C. (2024). The importance of hiking and mountain

- trips in leisure and extracurricular activities of students – Part 2: Interpretation of the utility and effects-financial accessibility components. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 16(4), 609–627. <https://doi.org/10.18662/rrem/16.4/932>.
- Mocanu, T. B.-A. (2019). Influențe educative și suport parental în educația religioasă a copilului. Retrieved from https://www.psih.uaic.ro/wp-content/uploads/activ/III_doc/teze/mocanu_andrei_rezumat.pdf.
- Mogonea, F. R., & Mogonea, F. (2016). Valențe formative ale educației religioase în modelarea personalității tinerei generații postmoderne. În *Young People in Church and Society, Altarul Reîntregirii*, nr. 2.
- Moldovan, O. (2013). Activitățile academice extracurriculare, performanțele școlare și angajabilitatea masteranzilor. *Revista Transilvană de Științe Administrative*, 2(33), 89–118. https://www.researchgate.net/publication/267032706_Activitatile_academice_extracurriculare_performantele_scolare_si_angajabilitatea_masteranzilor.
- Moldovan, V.-O. (2017). *Influența educației nonformale asupra comportamentului școlarului mic în contexte educaționale formale* [Teză de doctorat, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Montessori, M. (1977). *Descoperirea copilului*. (Traducere) Editura Didactică și Pedagogică.
- Morris, D. S. (2016). Extracurricular activity participation in high school. *American Educational Research Journal*, 53(5), 1376–1410. <https://doi.org/10.3102/0002831216667579>.
- Moșin, O., Scheau, I., & Opriș, D. (Eds.). (2021). *Educația din perspectiva valorilor. Tom XIX: Summa Theologiae*. Editura Eikon.
- Mounce, M., & Culhane, N. (2021). Utilization of an emotional intelligence workshop to enhance student pharmacists' self-awareness. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 13(11), 1478–1483. <https://doi.org/10.1016/j.cptl.2021.09.001>.
- Mueller, W. (2006). Implicare a sufletului culturii Tineretului: Crearea unui post de viziune asupra lumii adolescenților și adevărul creștin.
- Muntean, P. E. (2020). Caracteristici de dezvoltare în adolescență. *Revista Română de Medicină Familiei*, 3, 20–22.
- Munteanu, T. (2019). Conceptul de educație morală. În *Tradiție și inovație în educație* (Vol. 1, pp. 110–113).
- Munteanu, T. (2019). *Formarea atitudinilor morale la copii în cadrul familiei* (Teză de doctorat). Universitatea de Stat din Tiraspol.

- Mureșan, I., Crișan, E., Precup, C., & Rotar, A. (2016). *Suport de curs: Investește în oameni! Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013*. Universitatea Babeș-Bolyai.
https://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/134267_P7_Suport_curs.pdf.
- Nagy (Moldovan), S. (2018). *Determinism și relație în patternurile de personalitate, imagine de sine și comportament la adolescenți* [Teză de doctorat, Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Școala Doctorală de Psihologie și Științele Educației]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Necula, pr. prof. C.V. (2024). Diferențele dintre catehizare și ora de religie, simplă analiză. Disponibil pe <https://www.arhiepiscopiasucevei.ro/diferentele-dintre-catehizare-si-ora-de-religie-simpla-analiza/> (accesat la data de 28.10.2024).
- Negomireanu, I. (2009). Probleme psihologice ale dezvoltării conștiinței morale. *Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială*, 17, 57–64.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Probleme%20psihologice%20ale%20dezvoltarii%20constiintei%20morale.pdf.
- Nelson-Addy, L. (2017). The impact of extra-curricular activities on student engagement: In what ways does participation in symposium affect higher prior attaining students' engagement in English? [Master's thesis, University of Oxford]. Oxford University Research Archive. https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:767def3c-5eb8-4d17-be3d-8d691717d52d/download_file?file_format=application%2Fpdf&safe_filename=Nelson-Addy%2C%2BLesley.pdf&type_of_work=Thesis (accesat la data de 12.11.2024).
- Nicola, I. (1996). *Tratat de pedagogie școlară*. Editura Didactică și pedagogică.
- Nistor, A. (2016). Jocul didactic – metodă eficientă de dezvoltare intelectuală a elevilor la mica școlaritate. *Univers Pedagogic*, 3(51), 60-65.
- Nonnemaker, J., McNeely, C. A., & Blum, R. W. (2006). Public and private domains of religiosity and adolescent smoking transitions. *Social Science & Medicine*, 62, 3084–3095. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2005.11.052>.
- Oberle, E., Ji, X. R., Guhn, M., Schonert-Reichl, K. A., & Gadermann, A. M. (2019). Benefits of extracurricular participation in early adolescence: Associations with peer belonging and mental health. *Journal of Youth and Adolescence*. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-01110-2>.
- Oberle, E., Ji, X. R., Magee, C., Guhn, M., Schonert-Reichl, K. A., & Gadermann, A. M.

- (2019). Extracurricular activity profiles and wellbeing in middle childhood: A population-level study. *PLOS ONE*, 14(7), e0218488.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0218488>.
- O'Donnell, A. W., Redmond, G., Gardner, A. A., Wang, J. J. J., & Mooney, A. (2023, October 15). Extracurricular activity participation, school belonging, and depressed mood: A test of the compensation hypothesis during adolescence. *Applied Developmental Science*. <https://doi.org/10.1080/10888691.2023.2260745>.
- O'Flaherty, M., Baxter, J., & Campbell, A. (2022). Do extracurricular activities contribute to better adolescent outcomes? A fixed-effects panel data approach. *Journal of Adolescence*, 94(6), 855–866. <https://doi.org/10.1002/jad.12069>.
- Okagaki, L., & Bevis, C. (1999). Transmission of religious values: Relations between parents' and daughters' beliefs. *The Journal of Genetic Psychology*, 160(3), 303–318.
<https://doi.org/10.1080/00221329909595401>.
- Oladipo, S. E. (2009). Moral education of the child: Whose responsibility? *Journal of Social Sciences*, 20(2), 149-156.
- Olmos-Gómez, M. d. C., López-Cordero, R., García-Segura, S., & Ruiz-Garzón, F. (2020). Adolescents' perception of religious education according to religion and gender in Spain. *Religions*, 11(11), 616. <https://doi.org/10.3390/rel11110616>.
- Onaga, F., Bălău, C., & Neagoe, A. (2019). Studiu comparativ asupra influenței educației moral-creștine asupra comportamentelor deviante la elevii de liceu. Retrieved from http://www.ugb.ro/Juridica/Cuprins_ACTA_15.htm.
- Opriș, D. (2010). *Dimensiuni creștine ale pedagogiei moderne* (Ediția a II-a). Editura Sf. Mina.
- Opriș, D. (2010). Manifestarea valorilor religioase în familie. *Altarul Reîntregirii, Serie nouă, Anul XV*, nr. 3, septembrie-decembrie, 205–227. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=59715>
- Opriș, D. (2014). Influences of the adolescent crisis in the parent-child relation. In I. Boldea (Ed.), *Globalization and intercultural dialogue: Multidisciplinary perspectives* (Vol. 1, pp. 196–204). Targu Mureș: Arhipelag XXI Press. Retrieved from <http://www.upm.ro/gidni/GIDNI-01/Psy/Psy%2001%2022.pdf>
- Opriș, D. (2015). Personal development of adults through religious music: Motivations and chances. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 180, 1192–1198.
- Opriș, D. (2017). Familia și școala contemporană: Problematizări și perspective de cercetare.

- In Familia – factor existențial de promovare a valorilor etern-umane (pp. 21–30).
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/P-21-30.pdf.
- Opriș, D. (2020). Pragmatism and identity crises during the personal development of adolescents: Case study. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, 10(2), 74–82.
- Opriș, D. (2022). Educația în epoca mass-media: Implicații ale consumului de mass-media asupra copiilor și adolescenților. In *Sănătatea, medicina și bioetica în societatea contemporană: Studii inter și pluridisciplinare* (Ediția a 5-a, pp. 153–162). "Print-Caro" SRL. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/183075.
- Opriș, D. (2024). Metafore și modele educaționale în filmul *Micul prinț*. Analiză de date calitative [Metaphors and educational models in the film The Little Prince. Qualitative data analysis]. *Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica*, 25(2), 345–353. http://philologica.uab.ro/upload/41_479_32.pdf.
- Opriș, D. (2024). *Valori, educație, societate: Cercetări de pedagogie aplicată*. Editura Eikon.
- Opriș, D., Baci, C., & Opriș, M. (2025). Study on the impact of attitude, motivation, and study time on mathematics performance in secondary school students. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 17(1), 485–517.
<https://doi.org/10.18662/rrem/17.1/963>
- Opriș, D., & Opriș, M. (2015). *Valori, modele și așteptări ale liceenilor din județul Alba*. Editura Eikon.
- Opriș, D., Opriș, M., & Fântână, A. (2022). Moral values and the quantitative dimension of the friendship relationship between adolescents. In L. Gomez Chova, A. Lopez, & I. Candel Torres (Eds.), *ICERI2022. Proceedings of the 15th Annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 4853–4858).
<https://doi.org/10.21125/iceri.2022.1169>
- Opriș, D., & Popovici, A. (2025). Study on the level of satisfaction and expectations of teachers towards the use of supporting texts and storytelling in moral education in primary education. *Pedagogika-Pedagogy*, 97(1), 27–41.
<https://doi.org/10.53656/ped2025-1.02>
- Opriș, D., Scheau, I., & Moșin, O. (Eds.). (2020). *Education in the perspective of values. ICEPV 2020, Conference Proceeding, Vol. 1*. Eikon.
- Opriș, D., Scheau, I., & Moșin, O. (Eds.). (2021). *Educația din perspectiva valorilor. Tom XX: Summa Paedagogica*. Eikon.
- Opriș, M. (2005). Educația religioasă și educația morală în școală: Implicații practice. *Altarul Reîntregirii*, 10(2), 305–322.

- Opriș, M. (2005). Raportul dintre educația morală și educația religioasă. În M. Ionescu (Ed.), *Preocupări actuale în științele educației* (Vol. I, pp. 136–149). Editura Eikon.
- Opriș, M. (2017a). *Educația morală în școală*. Editura Eikon.
- Opriș, M. (2017b). *Paideia creștină și educația azi*. Editura Eikon.
- Opriș, M., Opriș, D., & Bocoș, M. (2004). *Cercetarea pedagogică în domeniul educației religioase*. Editura Reîntregirea.
- Opriș, M., Opriș, D., & Horga, I. (2012). *Religia la clasa pregătitoare. Ghid pentru profesori*. Editura Basilica.
- O'Regan, C., Brady, B., Connolly, C., Dolan, P., & MacRuairc, G. (2023). Blending the formal and nonformal educational sectors: Creating a shared learning initiative for secondary school teachers and youth workers. *Child & Youth Services*.
<https://doi.org/10.1080/0145935X.2023.2236940>.
- Organizația Națională „Cercetașii României”. (2023). *Raport anual ONCR 2023*.
https://scout.ro/wp-content/uploads/2024/04/Raport-anual-ONCR_2023-compressed.pdf.
- Organizația Națională „Cercetașii României”. (2024, October 31). Rezultatele proiectului „Câmpuri Urbane: Pregătit pentru viață”. <https://scout.ro/blog/2024/10/31/rezultatele-proiectului-campuri-urbane-pregatit-pentru-viata/>.
- Organizația Națională „Cercetașii României”. (n.d.). Retrieved from <https://scout.ro/> â [Accessed June 21, 2022].
- Orîndaș, L. (2015). Parteneriatul familie–școală în promovarea valorilor educației [The family-school partnership in promoting educational values]. In *Valorile morale-spirituale ale educației* (pp. 241–243).
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/241-243_3.pdf.
- P.S. Ioan, episcop de Soroca, vicar al mitropoliei Chișinăului și a întregii Moldove. (2018). Biserica în raport cu educația morală a tinerei generații. *Politici Educaționale, Revista Univers Pedagogic*, 2(58), 23–25.
- Palou, A., Af Ursin, P., & Demanet, J. (2024). Social inequality in skills: Exploring the moderating role of extracurricular activities related to socio-economic differences in non-cognitive and cognitive outcomes. *European Journal of Education*.
<https://doi.org/10.1111/ejed.12670>.
- Panaoura, R., & Nitsiou, C. (2023). Children’s informal learning in mathematics through parental involvement with play-based activities: A nonformal training program. *Educ. Sci.*, 13, 870. <https://doi.org/10.3390/educsci13090870>.

- Pankin, A., Ivanov, S., Shagaeva, N., Kalykova, E., & Sokalskiy, E. (2020). Spiritual and moral training of the future kindergarten teacher in a teacher training college. *E3S Web of Conferences*, 210, 18064. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202021018064>.
- Pantin, M. P., Torres, F. R. L., & Rhudy, S. M. A. B. (2024). Exploring the role of the youth and its impact in the church activities. *International Journal of Multidisciplinary Research and Publications (IJMRAP)*, 6(12), 55–60.
- Papalia, D. E., Olds, S. W., & Feldman, R. D. (2010). *Dezvoltarea umană* (11th ed., translated by A. Mîndrilă Sonetto). Editura Trei.
- Pappagianopoulos, J., Rouch, E., & Mazure, M. O. (2023). Extracurricular activity participation among autistic children and adolescents: Buffer for internalizing conditions and foundation for friendship? *Journal of Autism and Developmental Disorders*. <https://doi.org/10.1007/s10803-023-06158-5>.
- Papuc, L. (n.d.). *Teoria educației: Suport de curs*. Retrieved from <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/18/Papuc%2C%20Ludmila%20-%20Teoria%20educatiei.%20Suport%20de%20curs.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Partenie, S. A. (Dumitrescu). (2020). *Realizarea și evaluarea eficacității unui program de intervenție pentru dezvoltarea inteligenței emoționale la adolescenți între 16-18 ani* [Teză de doctorat, Universitatea din București]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Păunescu, I.-B. (2014). Activități extracurriculare în școlile românești: Practici și beneficii. *Revista de Pedagogie*, 10(4), 34–42.
- Pearce, L. D., & Axinn, W. G. (1998). The impact of family religious life on the quality of mother-child relations. *American Sociological Review*, 63(6), 810. <https://doi.org/10.2307/2657503>.
- Pearce, L. D., Hayward, G. M., & Pearlman, J. A. (2017). Measuring five dimensions of religiosity across adolescence. *Review of Religious Research*, 59(3), 367–393. <https://doi.org/10.1007/s13644-017-0291-8>.
- Pearce, L. D., Uecker, J. E., & Denton, M. L. (2019). Religion and adolescent outcomes: How and under what conditions religion matters. *Annual Review of Sociology*, 45(1), 201–222. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-073117-041317>.
- Pearce, M. J., Jones, S. M., Schwab-Stone, M. E., & Ruchkin, V. (2003). The protective effects of religiousness and parent involvement on the development of conduct problems among youth exposed to violence. *Child Development*, 74, 1682–1696. <https://doi.org/10.1046/j.1467-8624.2003.00631.x>.

- Pescaru, M. (2018). Strategies for achieving moral-civic education in primary education. 2018 10th International Conference on Electronics, Computers and Artificial Intelligence (ECAI), 1-4. <https://doi.org/10.1109/ECAI.2018.8678967>.
- Pestroiu, D., & Lemeni, A. (2015). *Relația dintre parohie și școală în viața și misiunea Bisericii din contextul actual*. Editura Basilica.
- Petrea-Sullivan, I. (2017). Rolul educației religioase în formarea caracterului copiilor [The role of religious education in the formation of children's character]. *Astra Salvensis - Revista de Istorie și Cultură*, 9, 73–82. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=576837>.
- Petro, M. R., Rich, E. G., Erasmus, C., & Roman, N. V. (2017). The effect of religion on parenting in order to guide parents in the way they parent: A systematic review. *Journal of Spirituality in Mental Health*, 20(2), 114–139. <https://doi.org/10.1080/19349637.2017.1341823>.
- Pfeiffer, J., Baba Djara, M., & Gillespie, T. (2023). A university-church-community look at community health using community-based-participatory research. *Religions*, 14(6), 760. <https://doi.org/10.3390/rel14060760>.
- Pham, H. T., Le, T. L., Duong, Q. H., Vu, T. N., Nguyen, T. N., & Nguyen, T. N. A. (2021). Dataset on the effect of extracurricular activities on positive youth development. *Data in Brief*, 38, 107363. <https://doi.org/10.1016/j.dib.2021.107363>.
- Piazza, J., Bering, J. M., & Ingram, G. (2011). “Princess Alice is watching you”: Children’s belief in an invisible person inhibits cheating. *Journal of Experimental Child Psychology*, 109(3), 311–320. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2011.02.003>.
- Pintilei, N.-A. (2023). Studiu privind managementul activităților extracurriculare și contribuția lor la îmbunătățirea calității instruirii. *Revista de Științe ale Educației*, 2(99), 85–92. [https://doi.org/10.52388/1812-2566.2023.2\(99\).11](https://doi.org/10.52388/1812-2566.2023.2(99).11)
- Pîșlac, C. (2024). Catehezele, orele de religie și edificarea morală. *Teonote*. Retrieved from <https://teonote.ro/pag/ora-de-religie/>.
- Pletosu, V. (2018). Importanța voluntariatului în dezvoltarea comunitară. In *Materiale ale conferinței științifico-practice internaționale Teoria și practica administrării publice* (pp. 144–149). https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/144-149_1.pdf.
- Pogolșa, L. (2015). Considerații cu privire la educația religioasă. **Univers Pedagogic*, (1)*45, 3–21. Retrieved from https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/36487.
- Pölda, H., Reinsalu, R., & Karu, K. (2020). Mittemaalõpe praktikute keelekasutuses. *Emakeele Seltsi aastaraamat*, 66, 238–260. <https://doi.org/10.3176/esa66.10>.

- Popa-Bota, I. (2020). *Realizarea misiunii Bisericii prin educația religioasă în epoca contemporană*. Presa Universitară Clujeană.
- Popescu, C., Mihăilescu, L., & Ciucurel, M. (2023). Development of physical skills and personality in high school students through football training as an extracurricular activity. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 15(4), 308–323. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.4/79>.
- Popovici, A. (2022). Issues concerning the place of the moral dimension of education in Romanian primary school—Teachers’ opinion. In *Values, models, education. Contemporary perspectives* (pp. 242–248). Editura Eikon. <https://www.cceol.com/search/chapter-detail?id=1080974>.
- Porfírio, G. B., Figueiredo, D. L. A., & Melhem, A. J., Jr. (2023). Religious institutional frequency as an essential activity: An investigation into mental health and organizational religiosity. *REVER-Revista de Estudos da Religião*, 23(1), 213–228.
- Postăn, L. (2019). *Educația nonformală: Note de curs*. Tipografia UST.
- Postică, L. (2019). Aspecte ale formării culturii morale la preșcolari. *Studia Universitatis*, 9(129), 129-133.
- Predoiu, A. (2022). *Metode de cercetare în știința sportului și educației fizice: Curs pentru învățământ cu frecvență redusă*. Editura Discobolul. <https://www.researchgate.net/publication/360484909>.
- Pușcă, T., & Ceban, A. (2011). Aspecte ale educației morale la adolescenți. *Studia Universitatis Moldaviae (Seriă Științe ale Educației)*, 9(49), 34–40. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/19801.
- Raportul final al Grupului de Lucru privind Indicatorii Politicii Tineretului (2003).
- Regnerus, M. D. (2000). Shaping schooling success: Religious socialization and educational outcomes in metropolitan public schools. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 39(3), 363–370. <https://doi.org/10.1111/0021-8294.00030>.
- Regnerus, M. D. (2003). Religion and positive adolescent outcomes: A review of research and theory. *Review of Religious Research*, 44(4), 394. <https://doi.org/10.2307/3512217>.
- Regnerus, M. D., & Smith, C. (2005). Selection effects in studies of religious influence. *Review of Religious Research*, 47(1), 23. <https://doi.org/10.2307/4148279>.
- Ren, L., Hu, B. Y., Wu, H., Zhang, X., Davis, A. N., & Hsiao, Y.-Y. (2022). Differential associations between extracurricular participation and Chinese children's academic readiness: Preschool teacher–child interactions as a moderator. *Early Childhood Research Quarterly*, 59, 134–147.

- Ren, L., & Zhang, X. (2020). Antecedents and consequences of organized extracurricular activities among Chinese preschoolers in Hong Kong. *Learning and Instruction*, 65, 101267. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2019.101267>.
- Robinson, C. (2023). But first, spirituality: Spirituality and religious education in Western Australian Catholic early learning contexts. *Religions*, 14(2), 269. <https://doi.org/10.3390/rel14020269>.
- Roca, M. J. (2022, February). Religion class at public schools and cultural rights. *ResearchGate*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/358404745_RELIGION_CLASS_AT_PUBLIC_SCHOOLS_AND_CULTURAL_RIGHTS.
- Roman, N. (2010). Educația religioasă între necesitate și actualitate. În M. Opriș (Coord.), *Demersuri investigative în educația religioasă* (pp. 169–184). Editura Reîntregirea.
- Rotar, A. (2023). Impactul predării religiei asupra dezvoltării inteligenței spirituale și a celei emoționale. *EDICT: Revista Educației*. Retrieved from <https://edict.ro/impactul-predarii-religiei-asupra-dezvoltarii-inteligentei-spirituale-si-a-celei-emotionale/>.
- Ruiter, S., & De Graaf, N. D. (2006). National context, religiosity, and volunteering: Results from 53 countries. *American Sociological Review*, 71(2), 191–210. <https://doi.org/10.1177/000312240607100202>
- Rusitoru, M. (n.d.). Educația morală și educația religioasă a societății – Oamenii timpului [Video]. *Trinitas TV*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=rS55LcsLYgE>.
- Ruvalcaba, N. A., Gallegos, J., Borges, A., & Gonzalez, N. (2017). Extracurricular activities and group belonging as a protective factor in adolescence. *Psicología Educativa*, 23(1), 45–51. <https://doi.org/10.1016/j.pse.2016.09.001>.
- Rymarz, R., & Cleary, A. (2017). Examining some aspects of the worldview of students in Australian Catholic schools: Some implications for religious education. *British Journal of Religious Education*, 40(3), 327–336. <https://doi.org/10.1080/01416200.2017.1352486>.
- Sadykova, S., Yergazina, A., Sultan, Z., Korvyakov, V., & Ryndak, V. (2018). Students' spiritual and moral development in extracurricular activities. *European Journal of Social Sciences*, 7(1), 114–123. Retrieved from <http://www.european-science.com>.
- Sahertian, C. W., Sahertian, B. A., & Wajabula, A. E. (2021). Interpersonal communication within the family for improving adolescent religiosity. *HTS Teologiese Studies / Theological Studies*, 77(4), Article a6267. <https://doi.org/10.4102/hts.v77i4.6267>.

- Salade, D. (1998). *Dimensiuni ale educației*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Sallquist, J., Eisenberg, N., French, D. C., Purwono, U., & Suryanti, T. A. (2010). Indonesian adolescents' spiritual and religious experiences and their longitudinal relations with socioemotional functioning. *Developmental Psychology*, 46(3), 699–716. <https://doi.org/10.1037/a0018879>.
- Sánchez-Camacho, J., & Villegas Moreno, J. L. (2024). Foundations and implications of integral ecology and sustainable development goals in Catholic university education. *Religions*, 15(4), 480. <https://doi.org/10.3390/rel15040480>.
- Sandu, P. (2019). *Studiul unor aspecte ale sportului social la nivel comunitar pentru menținerea sănătății și îmbunătățirea calității vieții adolescenților și tinerilor* [Teză de doctorat, Universitatea de Medicină și Farmacie “Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca]. <https://rei.gov.ro/teze-doctorat>.
- Saranciuc-Gordea, L. (2013). *Educația nonformală*. Retrieved from <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/59/Saranciuc-Gordea,%20Liliana%20-%20Educatia%20nonformala.%20Suport%20de%20curs.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Schaefer, D. R., Khuu, T. V., Rambaran, J. A., Rivas-Drake, D., & Umaña-Taylor, A. J. (2024). How do youth choose activities? Assessing the relative importance of the micro-selection mechanisms behind adolescent extracurricular activity participation. *Social Networks*, 77, 139–150. <https://doi.org/10.1016/j.socnet.2021.12.008>.
- Schuitema, J., Ten Dam, G., & Veugelers, W. (2008). Teaching strategies for moral education: A review. *Journal of Curriculum Studies*, 40(1), 69–89. <https://doi.org/10.1080/00220270701294210>.
- Schwadel, P. (2008). Poor teenagers' religion. *Sociology of Religion*, 69(2), 125–149. <https://doi.org/10.1093/socrel/69.2.125>.
- Schwinger, M., & Stiensmeier-Pelster, J. (2012). Effects of motivational regulation on effort and achievement: A mediation model. *International Journal of Educational Research*, 56, 35–47. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2012.07.005>.
- Seow, P. S., & Pan, G. (2014). A literature review of the impact of extracurricular activities participation on students' academic performance. *Journal of Education for Business*, 89(7), 361–366. <https://doi.org/10.1080/08832323.2014.912195>.
- Sfântul Vladimir, Mitropolitul Kievului. (2000). *Despre educație*. Editura Sophia.
- Sharma, M. K., & Jamwal, M. (2024). Do curricular and extracurricular activities impact

- entrepreneurial intention and implementation among hospitality and tourism students? The role of attitude, self-efficacy, and uncertainty avoidance. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 24(1), 71–95. <https://doi.org/10.1080/15313220.2023.2292278>.
- Shephard, D. D. (2014). Non-formal education for improving educational outcomes for street children and street youth in developing countries: A systematic review. *International Journal of Social Welfare*, 23, 349–361. <https://doi.org/10.1111/ijsw.12080>.
- Shohel, M. M. C., & Howes, A. J. (2018). The relevance of formal and nonformal primary education in relation to health, well-being, and environmental awareness: Bangladeshi pupils' perspectives in the rural contexts. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, 13(1), Article 1554022. <https://doi.org/10.1080/17482631.2018.1554022>.
- Shulruf, B. (2010). Do extra-curricular activities in schools improve educational outcomes? A critical review and meta-analysis of the literature. *International Review of Education*, 56(5), 591–612. <https://doi.org/10.1007/s11159-010-9180-x>.
- Shulruf, B., Tumen, S., & Tolley, H. (2008). Extracurricular activities in school, do they matter? *Children and Youth Services Review*, 30(4), 418–426. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2007.10.011>.
- Siluan, episcopul Italiei. (n.d.). Câteva indemnuri și gânduri privind ora de religie pentru copiii Bisericii noastre. *Doxologia*. <https://doxologia.ro/cateva-indemnuri-ganduri-privind-ora-de-religie-pentru-copiii-bisericii-noastre> (Accesat la 28.10.2023).
- Singh, A., & Mishra, S. (2013). Impact of extracurricular activities on students in private school of Lucknow district. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 2(6), 92–94. <http://www.ijhssi.org>.
- Sinha, J. W., Cnaan, R. A., & Gelles, R. J. (2007). Adolescent risk behaviors and religion: Findings from a national study. *Journal of Adolescence*, 30(2), 231–249. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2006.02.005>.
- Sîrbu, R., & Ovcerenco, N. (2020). Specificul interdependenței formelor generale ale educației. In *Materialele conferinței științifice a studenților* (Ediția 69, pp. 169–173). Tipografia Universității de Stat din Tiraspol.
- Skiadas, P. (2014). *Educarea-Învățarea-Recreerea copilului din punct de vedere pedagogic creștin*. Editura Egumenita.
- Sloane, D. M., & Potvin, R. H. (1986). Religion and delinquency: Cutting through the maze. *Social Forces*, 65(1), 87–105. <https://doi.org/10.2307/2578937>.
- Smith, C. (2003). Theorizing religious effects among American adolescents. *Journal for the*

- Scientific Study of Religion*, 42(1), 17–30. <https://doi.org/10.1111/1468-5906.t01-1-00158>.
- Smith, C., & Faris, R. (2002). *Religion and American adolescent delinquency, risk behaviors and constructive social activities*. (National Study of Youth and Religion, No. 1). Chapel Hill, N.C.: National Study of Youth and Religion. <https://hdl.handle.net/2144/10>.
- Sociu, C. (2020). Coordonate educative ale formării conștiinței și conduitei morale a adolescenților. În *Orientări axiologice ale constructivismului în educația modernă: Conferință științifico-practică cu participare internațională* (pp. 352–357). Tipografia Universității de Stat din Tiraspol. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/97197
- Solovei, R., & Boldirescu, S. (2018). *Educație moral-creștină*. Institutul de Științe ale Educației. ISBN 978-9975-48-137-3.
- Solovei, R., & Bugan, N. (2017). Considerații privind educația moral-creștină a elevilor în contextul parteneriatului școală-biserică [Considerations regarding the moral-Christian education of students in the context of the school-church partnership]. In *Evaluarea în sistemul educațional: Deziderate actuale* (pp. 62–65). https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/62-65_8.pdf.
- Sorescu, G. (2016). Metode și tehnici de educație formală și non-formală a tinerilor în biserică [Methods and techniques in the formal and non-formal education of young people in the church]. *Altarul Reîntregirii*, 2, 369–388. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=591345>.
- Spector, C. (2018, October 30). Religiously engaged adolescents demonstrate habits that help them get better grades, Stanford scholar finds. *Stanford Graduate School of Education*. <https://ed.stanford.edu/news/religiously-engaged-adolescents-demonstrate-habits-help-them-get-better-grades-stanford-scholar>.
- Stăiculescu, C. (2008). Școala și comunitatea – partenerie în educație. *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 5(15), 77–82. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/15%20%C5%9Ecoala%20si%20comunitatea_partenere%20in%20educatie.pdf.
- Stănescu, G. (2021). The role of extracurricular activities in the development of preschool children. *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu – Seria Litere și Științe Sociale*, 1, 7–10. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1108491>.
- Stavrova, O., Fetchenhauer, D., & Schlösser, T. (2013). Why are religious people happy? The effect of the social norm of religiosity across countries. *Social Science Research*, 42(1), 90–105. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2012.07.009>.

- Stec, M., & Kulik, M. M. (2021). The psycho-didactic approach in religious and moral education: Towards personal growth and positive mental health of students. *Religions*, 12(6), 424. <https://doi.org/10.3390/rel12060424>.
- Storsve, G. (2024). Formal, informal, and non-formal learning as analytic categories for research in music education. *International Journal of Music Education*, 42(1), 1–19. <https://doi.org/10.1177/02557614241250035>.
- Stratan, V. (2011). Formarea conștiinței și conduitei morale la elevii de vârstă școlară mică prin intermediul jocului didactic. În *Pledoarie pentru educație – cheia creativității și inovării: Conferință desfășurată la 1–2 noiembrie 2011*, Chișinău, Republica Moldova: Institutul de Științe ale Educației (pp. 183–185).
- Stuart, M., Lido, C., Morgan, J., Solomon, L., & May, S. (2011). The impact of engagement with extracurricular activities on the student experience and graduate outcomes for widening participation populations. *Active Learning in Higher Education*, 12(3), 203–215. <https://doi.org/10.1177/1469782111419111>.
- Suárez Ortega, C. M., & Moreno Carmona, N. D. (2022). Incidence of extracurricular sports activities in school processes and in socio-family and psychological aspects of children and adolescents. *Retos*, 46, 987–995.
- Suasthi, G. A. (2022). A holistic approach to student well-being in Hindu education: The effects of spiritual teaching practices, community involvement, and classroom environment. *Eurasian Journal of Educational Research*, 102, Article 1095. <https://ejer.com.tr/manuscript/index.php/journal/article/view/1095>.
- Suciu, C. (2019). Moralitatea ca domeniu distinct al cunoașterii sociale și dezvoltării umane. *Revistă Științifică de Psihologie Practică*, 35(3–4), 13–20.
- Suciu, L.-G. (2018). Experiențe semnificative de învățare din lumea filmului: *The Square* (2017). ResearchGate. <https://www.researchgate.net/publication/358119536>.
- Suhana, M. (2017). Influence of gadget usage on children's social-emotional development. În *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*, 169, *International Conference of Early Childhood Education (ICECE 2017)* (pp. 224–225). Universitas Pendidikan Indonesia.
- Šukys, S. (2008). The participation in extracurricular activities and schoolchildren's relations with teachers. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 21, 128–137. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=128852>.
- Șchiopu, U., & Verza, E. (1991). *Psihologia vârstelor*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Șebu, S., Opreș, M., & Opreș, D. (2017). *Metodica predării religiei*. Editura Reîntregirea.

- Ștefan, M. (2007). *Teoria situațiilor educative*. Editura București.
- Ștefănuț, L. (2009). Rolul activităților religioase curriculare și extracurriculare în progresul spiritual al preadolescenților. În D. Oprea (Coord.), *Coordonate ale cercetării pedagogice în domeniul educației religioase* (pp. 184–204). Editura Reîntregirea. ISBN 978-606-509-101-6.
- Timiș, V. (2004). *Religia în școală*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Timiș, V. (2006). *Religie în școală*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Timiș, V. (2010). Educația religioasă în școala românească: O realitate și o șansă. În *Educația din perspectiva valorilor* (Vol. I, pp. 34–38). Summa Teologicae, Editura Eternitas.
- Țîra, C. M. (n.d.). *Pedagogia activităților extrașcolare – suport de curs*.
- Toma, M. (2016). Factorii educației ca premise pentru dezvoltarea valorilor religioase [The factors of education as prerequisites for the development of religious values]. *Teologie și Viață*, 05+08, 126–132. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=743046>.
- Trif, I. (2008). *Paradoxul creștin și cartea tinereții*. Editura Reîntregirea.
- Trifa, G. (2018). Educația moral-religioasă a adolescenților. Provocare a postmodernității. *Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Teologie*, 24, 52–xx. Retrieved from <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=733972>.
- Trusty, J., & Watts, R. E. (1999). Relationship of high school seniors' religious perceptions and behavior to educational, career, and leisure variables. *Counseling and Values*, 44(1), 30–39. <https://doi.org/10.1002/j.2161-007x.1999.tb00150.x>.
- Tsomokos, D. I., & Dunbar, R. I. M. (2023). The role of religion in adolescent mental health: Faith as a moderator of the relationship between distrust and depression. *Religion, Brain & Behavior*, 13(1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/2153599X.2023.2248230>.
- Țurcanu, C. (2017). Educație formală, nonformală și informală: Perspectivele noilor educații. *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 5(105), 113–121.
- Umeh, Z., Bumpus, J. P., & Harris, A. L. (2019). The impact of suspension on participation in school-based extracurricular activities and out-of-school community service. *Social Science Research*, 84, 102354. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2019.102354>.
- Uminski, A. (2019). *Adolescentul în familie și în Biserică. Depășirea zonelor neîncrederii*. Editura Egumenița.
- Utosov, Y., et al. (2021). Extracurricular activities as a form of development of social competence of adolescents with intellectual disorders. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 11(2Sup1), 175–185. <https://doi.org/10.70594/brain/11.2Sup1/103>

- Van Cappellen, P., Fredrickson, B. L., Saroglou, V., & Corneille, O. (2017). Religiosity and the motivation for social affiliation. *Personality and Individual Differences*, 113, 24–31. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.02.065>.
- Van Der Leij, T., Avraamidou, L., Wals, A., & Goedhart, M. (2021). Supporting secondary students' morality development in science education. *Studies in Science Education*, 57(1), 1–41. <https://doi.org/10.1080/03057267.2021.1944716>.
- Vanca, D. (2005). *Icoană și cateheză*. Editura Reîntregirea.
- Vermeer, P. (2010). Religious education and socialization. *Religious Education*, 105(1), 103–116. <https://doi.org/10.1080/0034408090347277>.
- Vild, T., & Dumitriu, A. *Educația nonformală: Ghid pentru cadrele didactice*. Casa Corpului Didactic Ialomița. Retrieved from
- Vinnicenco, E., & Crețu, D. (2021). Strategii interactive de educație morală a elevilor de vârstă școlară mică. In *Învățământ superior: Tradiții, valori, perspective: Științe exacte și ale naturii și didactica științelor exacte și ale naturii* (Vol. 2, pp. 53–59). Universitatea de Stat din Tiraspol. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/143678.
- Voicu, C. (2020). Educația morală, modernism versus postmodernism. În *Calitate în educație – imperativ al societății contemporane* (Vol. 2, pp. 422–427), 4–5 decembrie 2020, Chișinău, Republica Moldova. CEP UPS „I. Creangă”. ISBN 978-9975-46-482-6; 978-9975-46-484-0.
- Vrabie, S. (2021). Impactul activităților extrașcolare asupra dezvoltării personalității elevilor din clasele primare. *Univers Pedagogic*, 4(72), ISSN 1811-5470, 80–89. <https://doi.org/10.52387/1811-5470.2021.4.10>.
- Vrasmaș, E. (2008). Dimensiuni și particularități care definesc parteneriatul educațional [Dimensions and characteristics that define the educational partnership]. *Revista Didactica Pro...*, revistă de teorie și practică educațională, 48(2), 18–21. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Dimensiuni%20si%20particularitati%200care%20definesc%20parteneriatul%20educational.pdf.
- Vus, V., Kychkyruk, T., & Lokutova, E. (2018). Social and personal development of preschoolers through the lens of parental religious educational models. *Science and Education*, 1, 60–64.
- Wachsmuth, S. T., Lewis, T. J., & Gage, N. A. (2023). Exploring extracurricular activity participation, school engagement, and social competence for students with emotional and behavioral disorders. *Behavioral Disorders*, 48(4), 255–268. <https://doi.org/10.1177/01987429231166675>.

- Wagener, L. M., Furrow, J. L., King, P. E., Leffert, N., & Benson, P. (2003). Religious involvement and developmental resources in youth. *Review of Religious Research*, 44(3), 271. <https://doi.org/10.2307/3512387>.
- Wahab, N. A., Othman, M. S., & Muhammad, N. (2017). The influence of the mass media in the behavior of students: A literature study. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(8), 166–174. <https://doi.org/10.6007/IJARBSS/v7-i8/3218>.
- Wen, M. (2013). Parental participation in religious services and parent and child well-being: Findings from the National Survey of America's Families. *Journal of Religion and Health*, 53(5), 1539–1561. <https://doi.org/10.1007/s10943-013-9742-x>.
- Wenger, S. (2011). Religiosity in relation to depression and well-being among adolescents – a comparison of findings among the Anglo-Saxon population and findings among Austrian high school students. *Mental Health, Religion & Culture*, 14(6), 515–529. <https://doi.org/10.1080/13674676.2010.487481>.
- Whittaker, C. R., Salend, S., & Elhoweris, H. (2009). Religious diversity in schools. *Intervention in School and Clinic*, 44(5), 314–319. <https://doi.org/10.1177/1053451208330892>.
- Williams, C. C., & Chawla, L. (2016). Environmental identity form in nonformal environmental education programs. *Environmental Education Research*, 22(7), 978–1001. <https://doi.org/10.1080/13504622.2015.1055553>.
- Winings, K. (2007). Five invaluable resources for young adult religious education. *Religious Education*, 102(2), 224–232. <https://doi.org/10.1080/00344080701285493>.
- Xiaoman, Z., & Cilin, L. (2004). Teacher training for moral education in China. *Journal of Moral Education*, 33(4), 481–494. <https://doi.org/10.1080/0305724042000315608>.
- Yeo, L. S., Liem, G. A. D., & Tan, L. (2023). Participation in school-based co-curricular activities and developmental outcomes: A self-determination theory perspective. *Current Psychology*, 42(12), 31600–31618. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-04189-2>.
- Yilmaz, A. (2018). Parent expectations towards participation in extracurricular sport activity of high school students. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*, 22(4), 216–225. <https://doi.org/10.15561/18189172.2018.0408>.
- YMCA Romania. (2022). *Cercetare comparativă privind lucrul cu tinerii în general și*

- activitățile din centrele de tineret în special în țările europene. <https://standarde-tineret.ro/Cercetare-UE.pdf>.
- YMCA România. (2022). Tabere de vară la YMCA. Retrieved June 21, 2022, from <https://ymca.ro/2022/tabere-de-vara-la-ymca-3/>.
- You, J. W. (2020). The relationship between participation in extracurricular activities, interaction, satisfaction with academic major, and career motivation. *Journal of Career Development*, 47(4), 454–468. <https://doi.org/10.1177/0894845318802108>.
- Youniss, J., McLellan, J. A., & Yates, M. (1999). Religion, community service, and identity in American youth. *Journal of Adolescence*, 22, 243–253.
- Zaff, J. F., Moore, K. A., Papillo, A. R., & Williams, S. (2003). Implications of extracurricular activity participation during adolescence on positive outcomes. *Journal of Adolescent Research*, 18(6), 599–630. <https://doi.org/10.1177/0743558403254779>.
- Zajac, M. (2019). Extracurricular activities: A new catechetical challenge. *Rocznik Teologii Katolickiej*, 1, 153–168. Retrieved from <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=857217>.
- Zarrett, N., Liu, Y., Vandell, D. L., & Simpkins, S. D. (2020). The role of organized activities in supporting youth moral and civic character development: A review of the literature. *Adolescent Research Review*. <https://doi.org/10.1007/s40894-020-00142-1>.
- Zellma, A. (2024). (Re)vision of religious education of children and youth in secularized Polish society. *Verbum Vitae*, 42(1), 255–269. Retrieved October 30, 2024, from <https://czasopisma.kul.pl/index.php/vv/article/view/16713/15100>.
- Zellma, A., & Małkosa, P. M. (2024). Strengthening the resilience of pupils through Catholic religious education in Poland: From theory to practice. *Religions*, 15(10), 1153. <https://doi.org/10.3390/rel15101153>.
- Zhang, P., Wang, Y., Chen, X., Yan, W., Zhu, Y., & Peng, K. (2023). Beyond the bell: Exploring the link between time allocation on extracurricular activities and academic performance in Chinese adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 28(1), Article 2277379. <https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2277379>.
- Zheng, C., & Tan, B. (2023). Designing a scalable intervention for adult learners' negative academic self-concept. *PACIS 2023 Proceedings*, 10. <https://aisel.aisnet.org/pacis2023/10>.
- Zolotariov, E. (n.d.). *Modelarea procesului de educație spiritual-morală în contextul*

învățămintului școlar (post)modern. Disponibil la

http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/3366/1/Zolotariov_educatie_moral.pdf.

Zubizarreta, E., Ortuondo, J., Usabiaga, O., & Martinez-Merino, N. (2024). Relevance and quality of the Gipuzkoan extracurricular youth sports program: An evaluation from a positive youth development perspective. *Frontiers in Psychology*, 15.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1404110>.